
VIII LUKU

PUOLUE TAISTELUSSA

SOSIALISTISEN VALLANKUMOUKSEN KEHITTÄMISEN
JA NEUVOSTOVALLAN LUJITTAMISEN PUOLESTA

(lokakuu 1917 — vuosi 1918)

1. Puolue Neuvostovaltiota luomassa. Ensimmäiset sosialistiset uudistukset

Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voiton tuloksena ja proletariaatin diktatuurin pystyttämisen seurauksena Venäjän kaikkien luokkien ja väestökerrosten asemassa tapahtui perinpohjaisia muutoksia. *Proletariaatista oli tullut hallitseva luokka*. Sen ympärille ryhmittäytyivät kaupungin ja maaseudun työtätekevät joukot, ennen kaikkea talonpoikaisköyhälistö. Neuvostovaltaa kannatti väestön valtaosa — työläiset, sotilaat ja työtätekevät talonpojat. Tätä mahtavaa työkansan leiriä johti bolševikkipuolue. Neuvostovallan vihollisten leiriin kuuluivat vallasta syöstyvät tilanherrat, kapitalistit, kulakit ja niiden intressien edustajat: monarkistit, kadetit, eserrät, menševikit, anarkistit ja porvarilliset nationalistit.

Lokakuun vallankumous muutti perin pohjin Kommunistisen puolueen asemaa ja toiminnan luonnetta. Siitä oli tullut maailman ensimmäisen työläisten ja talonpoikien sosialistisen valtion *johtava puolue*. Sitä odottivat nyt uudet historialliset tehtävät: sen oli rakennettava Neuvostovaltio ja lujitettava sitä, uudesti järjestettävä yhteiskunta sosialistiselle pohjalle, järjestettävä maan puolustaminen ympäröiviltä vihamielisiltä kapitalistisilta mailta ja lujitettava yhteyksiä muiden maiden proletaareihin.

Venäjän proletariaatti aloitti sosialismin rakentamisen poikkeuksellisen vaikeissa ja raskaissa olosuhteissa. Sosialistinen vallankumous oli voittanut yhdessä maassa muiden maiden jäädessä kapitalistisiksi. Venäjän työväenluokka oli lähtenyt ensimmäisenä historiassa uurtamaan uraa sosialismin. Venäjä oli taloudellisessa suhteessa verraten takapajuinen maa, jossa väestöenemmistönä oli pienomistajatalonpoikaisto. Sota jatkui yhä. Se oli rappioittanut ja ehdyttänyt maan, saattanut sen ennen kuulumattomaan rappiotilaan. Proletariaatilla ei ollut miltei lainkaan valmiita kaadereita valtion ja talouden johtoon.

Vallasta syösty riistäjät — tilanherrat ja kapitalistit — vastustivat raivoisasti proletariaatin diktatuuria. Heillä oli vielä taloudellinen perusta — kotimainen pientuotanto. Heitä tuki kansainvälinen pääoma, johon heillä oli mitä läheisin yhteys.

Venäjän proletariaatin täytyi nujertaa päättäväisesti lukuisien vihollistensa vastarinta. Nuo viholliset taistelivat Neuvostovaltaa vastaan järjestäen salaliittoja ja kapinoita, turvautuen sabotaasiin, parjaukseen, provokaatiotekoihin, horjuvien ja selkärangattomien aineiden lahjomiseen. Jo heti ensimmäisinä Lokakuun voiton jälkeisinä päivinä bolševikkipuolue sai todeta vastavallankumouksellisten yrittävän kukistaa Neuvostovallan. Kerenski, joka oli paennut Pietarista Pohjoisrintamalle, kokosi kasakkaosastoja ja lähetti ne kenraali Krasnovin johdolla valloittamaan pääkaupunkia. Krasnov valtasi Hatsinan ja aloitti lokakuun 28. pnä hyökkäyksen Pietaria kohti. Oikeistoieserrien ja menševikkien muodostama vastavallankumouksellinen järjestö, jolla oli demagoginen nimi „Isänmaan ja vallankumouksen pelastamiskomitea”, nostatti lokakuun 29. pnä junkkarikoululaiset kapinaan Pietarissa. Valkokaartilaiset ja junkkarikoululaiset nousivat samaan aikaan kapinaan Moskovassa. Vastavallankumoukselliset ryhtyivät aseelliseen taisteluun Neuvostovaltaa vastaan.

Neuvostovallan täytyi nujertaa vihollisten vastarinta asevoimin. Puolue ja Neuvostohallitus toimivat ripeästi ja päättäväisesti. Pietarin työläisten, Itämeren laivaston merisotilaiden ja Pietarin varuskunnan sotilaiden voimin junkkarikoululaisten neuvostovastainen kapina tukahdutettiin heti samana päivänä. Paria päivää myöhemmin, lokakuun 31. pnä, lyötiin Pulkovan edustalla kenraali Krasnovin kasakkaosastot. Marraskuun 3. pn vastaisena yönä Moskovon työläiset pääsivät voitolle taistelussa valkokaartilaisia kapinoitsijoita vastaan. Vastavallankumouksellisten ensimmäiset yritykset kukistaa Neuvostovalta asevoimin oli tehty tyhjiksi.

Kerenskin — Krasnovin neuvostovastaisen kapinan ollessa pahimmillaan Rautatieläisten ammattiliiton yleisvenäläinen toimeenpaneva komitea (Vikžel), jonka johdossa olivat eserrät ja menševikit, vaati ns. „yhtäläisen sosialistisen hallituksen” muodostamista. Tähän „hallitukseen” ehdotettiin otettavaksi paitsi bolševikkeja myös vastavallankumouksellisten menševikki- ja oikeistoieserräpuolueiden edustajia. Viholliset suunnittelivat tekevänsä sillä tavalla lopun Neuvostovallasta.

Paljastaakseen oikeistoieserrät ja menševikit bolševikkipuolueen KK suostui neuvottelemaan asiasta asettaen ehdoksi, että eserrät ja menševikit tunnustavat Neuvostovallan ja kaikki Lokakuun vallankumouksen aikaansaannokset. Vikželin kanssa käytävien neuvottelujen tuli V. I. Leninin mielestä olla Kerenskiä vastaan suunnattujen sotatoimien diplomaattisena verhona ja antaa puolueelle mahdollisuus voittaa aikaa vallankumouksel-

listen voimien järjestämistä ja Neuvostovallan vihollisten murskaamista varten. KK lähetti Kamenevin johtaman edustajiston käymään neuvotteluja. Neuvotteluissa Kamenev ei kuitenkaan noudattanut puolueen antamia ohjeita. Hän antoi myöten menševikkien ja eserrien vaatimuksille, suostui sellaisen „yhtäläisen sosialistisen hallituksen” perustamiseen, jossa bolševikkien osuus olisi ollut merkityksetön, eikä vastustanut vaadittua V. I. Leninin vapauttamista hallituksen päämiehen virasta.

Kamenevin menettely Vikželin kanssa käydyissä neuvotteluissa aiheutti suuttumusta KK:n jäsenten enemmistön keskuudessa. Mutta Kamenevilla osoittautui olevan myös aateveljiä. Keskuskomiteassa häntä kannattivat Zinovjev, Rykov, Nogin ja Miljutin. Kamenevin ja Zinovjevin kapitulaatiokanta oli heidän Lokakuun vallankumouksen edellä noudattamansa petturipolitiikan jatkoa. Kamenev, Zinovjev, Rykov ja heidän kannattajansa eivät uskoneet, että sosialistisen vallankumouksen menestys ja sosialismin voitto olisi mahdollista Venäjällä. He kehottivat antautumaan vallastasyöstyjen vastavallankumouksellisten eserrä- ja menševikkipuolueiden edessä, mikä olisi merkinnyt kieltäytymistä Neuvostovallasta, palaamista porvarilliseen parlamentarismiin, kapitalismiin.

Vikželin kanssa käydyt neuvottelut osoittivat V. I. Leninin olleen oikeassa. Menševikit ja eserrät pyrkivät tekemään lopun Neuvostovallasta. Vikžel sanoi olevansa puolueeton, mutta todellisuudessa se tuki Kerenskiä, sabotoi Neuvostohallituksen vallankumouksellisia toimenpiteitä. Vikželin edustajia ei saanut päästää neuvostoelimiin. Vikželillä ei ollut kannatusta joukoissa. Puolueelle ja Neuvostovallalle olisi voinut koitua vahinkoa sen kanssa käytyjen neuvottelujen jatkamisesta.

Vuoden 1917 marraskuun alussa puolueen KK hyväksyi päätöslauselman, jossa se kieltäytyi jyrkästi tekemästä sovintoa oikeisto-eserrien ja menševikkien kanssa „yhtäläisen sosialistisen hallituksen” muodostamisen pohjalla. KK vaati Kamenevin ja Zinovjevin ryhmää lopettamaan rikolliset vehkeilynsä. Mutta oppositioyhmä ei taipunut KK:n enemmistön tahtoon, vaan äänesti avoimesti Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean (Yleisvenäl. TpKK) istunnossa KK:n päätöstä vastaan, jossa määrättiin neuvottelut lopetettaviksi, rikkoen siten karkeasti puoluekuria. Silloin V. I. Leninin johtama KK vaati kategorisesti, että opposition on lopetettava hajotustyö. Kamenev, Zinovjev, Rykov, Nogin ja Miljutin vastasivat siihen ilmoittamalla, etteivät he hyväksy puolueen politiikkaa ja eroavat KK:sta. Samalla Nogin, Rykov, Miljutin ja Teodorovitš ilmoittivat eroavansa hallituksesta.

Pienen antautuja- ja pelkuriryhmän karkaaminen vastuunalaisista puolue- ja valtioviroista aiheutti riemua vihollisleirissä. Viholliset ennustelivat Neuvostovallalle tuhoa. Mutta heidän toiveensa osoittautuivat turhiksi. Puolueen KK tuomitsi jyrkästi

antautujien karkuruuden. Bolševikkiryhmän ehdotuksesta Kame-
nev erotettiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean
puheenjohtajan tehtävistä. Yleisvenäläisen TPKK:n puheenjoh-
tajaksi valittiin J. M. Sverdlov. KK lujitti myös Kansankomissaa-
rien Neuvostoa. Sitä täydennettiin sellaisilla lujilla bolševikeilla,
vanhoilla puolueen jäsenillä kuin G. I. Petrovski (sisäasiain
kansankomissaari), A. G. Schlichter (elintarvikeasiain kansan-
komissaari), P. I. Stutška (oikeusasiain kansankomissaari),
M. T. Jelizarov (liikenneasiain kansankomissaari). Paikalliset
puoluejärjestöt olivat yksimielisesti niiden päättäväisten toi-
menpiteiden kannalla, joihin puolueen KK oli ryhtynyt antautu-
jien suhteen. Kaikille puolueen jäsenille ja Venäjän kaikille
työätekeville luokille osoittamassaan vetoomuksessa Keskusko-
mitea ilmoitti lujasti: „Venäjällä ei tule olla muuta hallitusta
kuin *Neuvostohallitus*” (V. I. Lenin, Teokset, 26. osa,
s. 269).

Ensimmäiset kuukaudet Lokakuun voiton jälkeen olivat
sosialistisen vallankumouksen mahtavan voittokulun kautta.
Neuvostovalta vakautui päivä päivältä yhä enemmän. Kerens-
kin—Krasnovin Pietarin-retken epäonnistuttua vastavallan-
kumoukselliset tekivät uusia yrityksiä Neuvostovaltan kukista-
miseksi. Mutta mitä hurjempaa vastarintaa teki porvaristo, sitä
tarmokkaammin toimi Neuvostovalta. Vuoden 1917 marraskuun
loppupuolella meriväen ja sotilaiden vallankumoukselliset
osastot likvidoivat Mohilevissa Neuvostohallituksen määräyk-
sestä entisen sotaväen Päämajan. Marraskuun lopulla 1917
murskattiin Pietarissa kadettien järjestämä vastavallankumouk-
sellinen salaliitto. Kasakkaväen ylempien kerrosten kapinat
Donilla ja Etelä-Uralilla tukahdutettiin niin ikään menestykselli-
sesti. Vastavallankumouksella ei ollut kansanjoukkojen tukea.
Neuvostovalta mursi verraten helposti riistäjien vastarinnan ja
sai voiton toisensa jälkeen sisällissodan rintamalla. V. I. Lenin
sanoi kautta koko laajan maan alkanutta sosialistisen vallanku-
mouksen marssia voittoa kohti „Neuvostovaltan yhtämittäiseksi
voittokuluksi”.

Samalla kun puolue kukisti vastavallankumouksellisia kapi-
noita ja löi hajalle antautujia, se suoritti valtavan työn uuden
valtion, Neuvostovaltion, luomiseksi. Tuo tehtävä oli vaikea ja
mutkallinen. Oli murskattava entinen porvariston ja tilanherro-
jen valtiokoneisto ja luotava sen tilalle Neuvostovaltion
koneisto, yhdistettävä kaikki Neuvostot alimmista ylimpiin
saakka yhtenäiseksi sopusointuiseksi valtiojärjestelmäksi ja saa-
tava laajat työätekevät joukot osallistumaan valtion hallintaan.
Asiaa vaikeutti se, että puolue ei tuntenut Neuvostovaltion hal-
linnollisten, taloudellisten, sotilaallisten ja muiden elinten
konkreettisia järjestömuotoja. Siinä suhteessa ei ollut käytettä-
vissä minkäänlaista kokemusta. Tällaista valtiota luotiin ensim-
mäistä kertaa.

Puolue ryhtyi työhön koko tarmollaan suoriutuakseen neuvostorakennustyön vaikeuksista. Puolue oli maassa ainoa voima, joka pystyi johtamaan Neuvostovaltion rakentamista. Puolue edusti yhtenäistä taisteluvoimaa. Puolueen järjestöjä oli kaikkien kuvernementtien keskuksissa, useimmissa ujestien kaupungeissa, suurissa tehtaissa, muutamissa volosteissa ja kylissä. Puolue lähetti neuvostoelimiin parhaita voimiaan. Neuvostovallan keskus- ja paikalliselimien, kansankomissariaattien ja hallitusvirastojen johdossa olivat kommunistit.

V. I. Leninin järjestelykyky ilmeni erikoisen voimakkaasti Lokakuun vallankumouksessa ja Neuvostovaltiota rakennettaessa. Kansankomissaarien Neuvoston päämiehenä ollessaan V. I. Lenin ohjasi välittömästi Neuvostovaltion keskuskoneiston järjestämistä ja johti neuvostorakennustyötä koko maan mitassa. V. I. Lenin oli uudentyypin valtiomiehen olennotuma. Hän luotti syvästi kansanjoukkojen rakentavaan voimaan ja oli läheisessä yhteydessä niihin. „Joukkojen aktiivinen luova toiminta”, hän sanoi, „juuri se on uuden yhteiskuntaelämän tärkein tekijä” (Teokset, 26. osa, s. 254).

Lokakuun vallankumous ravisti hereille ja nostatti itsenäiseen valtiolliseen toimintaan laajat kansanjoukot. Joukkojen vallankumouksellinen aktiivisuus tuli kirkkaasti ilmi lukemattomissa joukko- ym. kokouksissa, Neuvostojen yleisvenäläisissä, kuvernementtien ja ujestien edustajakokouksissa. V. I. Lenin sanoi tätä kevätvirran lailla vyöryvää, joukkokokouksina ilmenevää työtätekevien kansanvaltaisuutta heidän alkeellisessa muodossa suorittamukseen uusien elämänolojen käsittelyksi, ensimmäiseksi askeleeksi oman valtion rakentamisessa ja hallitsemisessa. Neuvostojen yleisvenäläisissä, kuvernementtien ja ujestien edustajakokouksissa, työläisten, sotilaiden ja talonpoikien joukko- ym. kokouksissa bolševikit selostivat Lokakuun vallankumouksen historiallista merkitystä, Neuvostovallan olemusta, sen politiikkaa ja asetuksia.

Puolue suuntasi joukkojen vallankumouksellisen tarmon ja luovan omatoimisuuden Neuvostovaltion rakentamisen raiteille. Entinen porvariston ja tilanherrojen valtiokoneisto (poliisi-, virkamies-, sotilas-, oikeuskoneisto) murskattiin ja tilalle luotiin uusi koneisto — proletariaatin valtiokoneisto. Jo vallankumouksen ensimmäisinä päivinä hävitettiin porvarillisen Väliaikaisen hallituksen ministeriöt. Neuvostovalta loi kansankomissariaatit. Väliaikaisen hallituksen asettamat virkamiehet erotettiin ja porvariston ja tilanherrojen paikalliset vallanelimet hävitettiin. Porvariston ja tilanherrojen etuja ajaneet kaupunkiduumat ja semstvohallitukset hajotettiin. Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostot muuttuivat kaikkialla ainoiksi täysivaltaisiksi valtiovallan elimiksi. Entisen oikeus- ja poliisilaitoksen tilalle muodostettiin Neuvostovaltion kansanoikeudet ja työväenmiliisi. Muodostettiin erikoinen elin — Yleisvenäläinen

erikoiskomitea, jonka tehtävänä oli taistella vastavallankumousta ja sabotaasia vastaan. Sen johtoon nimitettiin F. E. Dzierżyński.

Monarkistit, kadetit, oikeistoeserrät, menševikit ja muut vastavallankumoukselliset ainekset yrittivät kaikin keinoin estää Neuvostovaltion rakentamista ja neuvostoelimien toimintaa. Niiden toimesta entisen valtiokoneiston (entisten ministeriöiden, pankkien, posti- ja lennätinlaitoksen jne.) virkamiehet harjoittivat sabotaasia. Porvariston lahjomat ja siihen läheisesti sidotut virkamiehet ja ylimmät virkailijat kieltäytyivät täyttämästä Neuvostovaltion määräyksiä. Heidän sabotaasitoimintansa aiheutti uusia vaikeuksia. Puolue kääntyi joukkojen puoleen, kutsui tuhansia parhaita työläisiä, merisotilaita ja sotilaita toimeen valtion virastoihin, loi kansankomissariaattien koneiston. Virkamiesten sabotaasi tukahdutettiin.

Vaikeimpia tehtäviä oli uusien asevoimien muodostaminen. Vanha armeija oli kykenemätön puolustamaan maata ulkoisilta vihollisilta, vaikka sen sotilaat olivatkin siirtyneet Neuvostovallan puolelle. Pitkällisen sodan uuvuttama armeija oli aikoja sitten kadottanut taistelukykynsä. Sotilaat pyrkivät kiihkeästi kotiin. Vallankumouksellisen järjestyksen ylläpitämiseksi sota-vaessä ja rintaman lujittamiseksi, kunnes saadaan aikaan rauha, Neuvostovalta demokratisoi armeijan: poistettiin kaikki arvonimet ja -asteet, sotilaat valitsivat itse koko päällystön jne. Tammikuussa 1918 Neuvostohallitus ryhtyi kotiuttamaan asteittaisesti vanhaa armeijaa. Tammikuun 15. p:nä 1918 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi asetuksen „Työläisten ja Talonpoikien Punaisesta Armeijasta”. Punainen Armeija muodostettiin vapaaehtoisuuden pohjalla. Koska kansanjoukot olivat yleensä väsyneet sodasta, uuden vallankumouksellisen armeijan kanta-joukko saatettiin muodostaa vain sellaisista työväenluokan ja talonpoikaisköyhälistön edustajista, jotka olivat valmiita puolustamaan rajattoman uskollisesti Neuvostovaltaa. Punaisen Armeijan riveihin liittyivät työtätekevien luokkien tietoisimmat ainekset. Punaisen Armeijan järjestämisestä ja muodostamisesta huolehti Yleisvenäläinen kollegio, jonka johdossa olivat N. V. Krylenko ja N. I. Podvoiski. Neuvostotasavallan Asevoimien muodostamisesta huolehti kaikin puolin puolue ja sen johtaja V. I. Lenin.

Ratkaistessaan välittömästi sosialistisia tehtäviä Lokakuun vallankumous vei samalla päätökseen porvarillis-demokraattisen vallankumouksen. Ainoakaan porvarillinen vallankumous ei ollut tehnyt koskaan niin radikaalista ja perusteellista loppua feodaalisesta järjestyksestä kuin Venäjän Lokakuun sosialistinen vallankumous. Valtaan tultuaan bolševikkipuolueen johtama proletariaatti hävitti tavattoman nopeasti ja rohkeasti keskiaikaisuuden jäännökset. Maadekreetti juuri maanomistuksesta pois viimeisetkin maaorjuuden rippeet. Lakkautettiin säätyjako

ja -nimitykset (aatelis-, pappis-, kauppias-, porvaris- jne. sääty) ja säädettiin koko maan väestöä varten yksi yhteinen nimitys — Venäjän tasavallan kansalaiset. Neuvostovalta julisti oman-tunnonvapauden. Kirkko erotettiin valtiosta ja koulu kirkosta. Naiset saivat samat oikeudet kuin miehet.

Lokakuun vallankumous teki lopun ei-venäläisten kansallisuuksien sortamisesta ja eriarvoisuudesta. Muodostettiin Neuvostohallitukseen kuuluva Kansallisuusasiain kansankomis-sariaatti, jonka johtoon nimitettiin J. V. Stalin. Neuvostohalli-tuksen marraskuun 2. pnä 1917 antamassa „Venäjän kansojen oikeuksien julistuksessa” kaikki Venäjän kansallisuudet julistet-tiin lainsäädännöllistä tietä täysin tasa-arvoisiksi ja niille annettiin mahdollisuus vapaaseen kehittymiseen. Kaikille kan-soille turvattiin itsemääräämisoikeus aina eroamiseen ja itse-näisen valtion muodostamiseen asti. Joulukuussa 1917 Neuvosto-hallitus tunnusti Ukrainan ja Suomen valtiollisen itsenäisyyden. „Kaikille Venäjän ja Idän työtätekeville muhamettilaisille” osoittamassaan vetoimuksessa Kansankomissaarien Neuvosto julisti vapaaksi ja loukkaamattomiksi muhamettilaisten kansal-liset ja kulttuurilaitokset, tavat ja uskomukset ja takasi heille täyden vapauden oman elämänsä järjestämisessä.

Porvaristo ja sen asiamiehet — menševikit ja eserrät — huu-sivat siihen aikaan, että bolševikit hajottavat Venäjän valtiota ja kaikki kansallisuudet muka hylkäävät heidät. Tämä oli bolševikkipuolueen parhaamista. Puolue rakensi Neuvostoval-tiota vapaiden kansallisten tasavaltojen vapaaehtoisen liittou-tuman pohjalle. Sen sijaan porvarilliset nationalistit, jotka oli-vat työtätekevien ja Neuvostovallan pahimpia vihollisia, yrittiv-ät saada aikaan Venäjän hajoamisen. He yrittivät kylvää eripuraisuutta Venäjän kansojen keskuuteen. Mutta Venäjän kaikkien kansallisuuksien työläiset ja talonpojat ottivat ilolla vastaan Lokakuun vallankumouksen. Otettuaan vallan omiin käsiinsä he kääntyivät heti Neuvostohallituksen puoleen ilmoit-taen olevansa myötätuntoisia sille ja valmiita tukemaan sitä.

Joulukuussa 1917 Harkovissa pidettiin Neuvostojen I yleis-ukrainalainen edustajakokous, joka julisti Ukrainan neuvosto-tasavallaksi. Porvarillinen Keskusrada julistettiin laittomaksi. Neuvostojen edustajakokous ilmoitti juhlallisesti Neuvosto-Ukrainan yhtymisestä lujaan liittoon Neuvosto-Venäjän kanssa. Neuvosto-Ukraina oli ensimmäinen kansallinen neu-vostotasavalta. Vuoden 1917 lokakuun ja vuoden 1918 maalis-kuun välisenä aikana valta siirtyi Neuvostoille myös Valko-Venäjällä, Eestissä, Latvian niissä osissa, jotka eivät olleet saksalaisten miehittämiä, Krimillä, Moldaviassa, Bakussa, Vol-gan varren kansallisissa piireissä, Turkestanissa ja suurim-massa osassa Kazakstania.

Venäjän kansallisten alueiden työtätekevien taistelua johti-vat bolševistiset järjestöt. Venäjän kaikkien eri kansallisuuksien

työtätekevien luokkien parhaat ainekset kuuluivat bolševikki-puolueeseen, joka kasvatti niistä sosialismin ja proletaarisen internationalismin asialle uskollisia vallankumousmiehiä, sellaisia kuin F. A. Sergejev (Artjom), G. I. Petrovski, V. J. Tšubar, A. G. Schlichter Ukrainassa, M. Azizbekov Aserbeidžanissa, A. F. Mjasnikov (Mjasnikjan), S. G. Saumjan Armeniassa, P. A. Džaparidze, F. I. Maharadze, G. K. Ordžonikidze, M. G. Tshakaja Gruusiassa, P. I. Stutška Latviassa, V. S. Mickevič-Kapsukas Liettuassa, A. T. Džangildin Kazakstanissa, V. E. Kingisepp Eestissä, U. D. Buinakski Dagestanissa ja monet muut. Nämä olivat taisteluissa karaistuneita ja työtätekevien syvää luottamusta nauttavia puolueen toimihenkilöitä.

Puolueen ja Neuvostovallan tärkeimpiä tehtäviä oli kansanjoukkojen kipeimpien taloudellisten vaatimusten ja kulttuuritarpeiden tyydyttäminen. Kapitalistien ja tilanherrojen pakkoluovuttamisen kustannuksella tehtiin kaikki mikä oli mahdollista työläisten ja talonpoikien elinolojen parantamiseksi. Neuvostovalta otti elintarvikeasiain hoidon omiin käsiinsä huoltaen elintarvikkeilla ennen kaikkea työläiset ja heidän perheensä. Se otti käsiinsä myös kunnallistalouden hoidon. Satoja tuhansia työläisperheitä muutti kosteista kellarikerroksista ja ahtaista parakeista kunnollisiin asuintaloihin, jotka aikaisemmin olivat kuuluneet porvaristolle ja tilanherroille. Työläiset, talonpojat ja heidän lapsensa saivat mahdollisuuden päästä osallisiksi sivistyksestä. Kouluopetus ja lääkärinhoito tehtiin maksuttomaksi. Tsaarien ja pohattojen palatsit siirtyivät kansan omistukseen; niistä tehtiin kansan kerhotaloja, parantoloita ja museoita. Työpajoissa parannettiin työläisten työoloja ja työväensuojelua. Tehtaissa ja tuotantolaitoksissa saatettiin voimaan 8-tuntinen työpäivä; annettiin asetus työläisten ja toimihenkilöiden vakuutuksesta sairauden, työkyvyn menetyksen ja työttömyyden varalta.

Bolševikkipuolue todisti työtätekevälle talonpoikaistolle käytännössä, että työväenluokka on sen varmin liittolainen ja ohjaaja, sen etujen puolustaja. Vallattuaan vallan proletariaatti tyydytti talonpoikaiston tärkeimmät taloudelliset vaatimukset osoittaen siinä vallankumouksellista nopeutta ja tarmoa. Talonpojat saivat maksuttomasti käyttöönsä tilanherrojen maat ja vapautuivat tilanherrojen ja kapitalistien ikeestä. Talonpoikaistajoutot tajusivat, että Maadekreetti voidaan toteuttaa käytännössä vain ehdolla, että ne tukevat päättäväisesti Neuvostovaltaa liittoutuen kaupunkien työläisten kanssa ja toimien yhdessä heidän kanssaan Neuvostoissa.

Kaikilla näillä puolueen ja Neuvostovallan toimenpiteillä oli valtava vaikutus kansanjoukkoihin. Työväenluokan ja talonpoikaisköyhälistön liitto lujittui. Neuvostovalta sai yhä suurempaa kannatusta ja tukea Venäjän työtätekevien valtaenemmistön taholta.

Marraskuussa ja joulukuussa 1917 pidettiin Pietarissa Talonpoikien edustajien neuvostojen ylimääräinen ja II yleisvenäläinen edustajakokoukset. Oikeisto-eserrot kävivät edustajakokouksissa kiihkeää kamppailua bolševikkeja vastaan yrittäen saada talonpoikain edustajat asettumaan näitä vastaan. Mutta turhaan: bolševikkipuolue paljasti oikeisto-eserrot lopullisesti työtätekevän talonpoikaiston etujen kavaltajiksi. Talonpoikaiston edustajakokoukset hyväksyivät Neuvostohallituksen dekreetit ja politiikan sekä kannattivat Talonpoikien edustajien neuvostojen ja Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostojen yhdistymistä. Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien yhdistyminen yhteisiin Neuvostoihin takasi täydellisimmin proletariaatille mahdollisuuden johtaa poliittisesti ei-proletaarisia työtätekevien joukkoja ja lujittaa jatkuvasti Neuvostovaltaa. Bolševikkien ehdotuksesta ja talonpoikien edustajakokousten edustajien vaatimuksesta vasemmisto-eserrien puolueen edustajat (Kolegajev, Prošjan, Steinberg) tulivat mukaan Kansankomissaarien Neuvostoon. Puolue oli tietoinen vasemmisto-eserrien horjuvuudesta, mutta kutsui nämä osallistumaan hallitukseen, koska huomattava osa talonpoikaistoa luotti vielä heihin ja koska he olivat ilmoittaneet kannattavansa Neuvostovaltaa. Tällä tavoin heikennettiin Neuvostovallan vihollisten voimia ja annettiin tuntuva isku oikeisto-eserrien ja menševikkien neuvostovastaisille puolueille.

Vastavallankumoukselliset aikoivat kukistaa Neuvostovallan Perustavan kokouksen avulla, mutta puolue esti niiden aikomusten toteuttamisen. Perustavan kokouksen vaalit toimitettiin marraskuussa 1917 eri puolueiden ehdokaslistojen mukaan, jotka oli laadittu jo ennen Lokakuun vallankumousta. Vaalit toimitettiin oloissa, jolloin huomattava osa kansasta ei ollut vielä ehtinyt tajuta sosialistisen vallankumouksen merkitystä. Tätä käyttivät hyväksi oikeisto-eserrot onnistuen hankkimaan äänten enemmistön etäällä pääkaupungista ja teollisuuskeskuksista sijaitsevilla piireillä ja kuvernementeilla. Tätä vastavallankumoukselliset ainekset yrittivät käyttää hyväksi anastaakseen vallan.

Juuri ennen Perustavan kokouksen kokoontumista Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea hyväksyi V. I. Leninin laatiman „Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksen”. Julistuksessa sanottiin, että kaikki valta maassa kuuluu Neuvostoilta, vahvistettiin rauhasta, maasta ym. annetut dekreetit, hyväksyttiin Neuvostohallituksen noudattama ulkopolitiikka. Yleisvenäläinen TpKK kehotti vuoden 1918 tammikuun 5. p:nä alkanutta Perustavaa kokousta hyväksymään julistuksen. Mutta Perustavan kokouksen vastavallankumouksellinen enemmistö kieltäytyi keskustelemasta julistuksesta ja tunnustamasta Neuvostovaltaa ja sen dekreettejä. Siten porvarillinen Perustava kokous asettui julkisesti vastustamaan Neuvostovaltaa ja kansan enemmistön tahtoa paljastaen vastavallankumouksellisen

olemuksensa. Se hajotettiin tammikuun 6. pnä Yleisvenäläisen TpKK:n asetuksella. Kansa hyväksyi porvarillisen Perustavan kokouksen hajottamisen.

Perustavan kokouksen suhteen noudatettua puolueen ja hallituksen politiikkaa kannatti vuoden 1918 tammikuun 10. pnä alkanut Työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostojen III yleisvenäläinen edustajakokous, johon yhtyi täydessä kokoonpanossaan Talonpoikien edustajien neuvostojen III yleisvenäläinen edustajakokous. Neuvostojen yhteinen yleisvenäläinen edustajakokous hyväksyi Neuvostohallituksen politiikan ja „Työätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksen”. Neuvostojen III edustajakokous varmensi Lokakuun sosialistisen vallankumouksen saavutukset, neuvostojärjestelmän perustamisen. Julistuksessa sanottiin: „Venäjä julistetaan Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostojen tasavallaksi”. Venäjän neuvostotasavalta perustettiin vapaiden kansojen vapaaehtoisen liiton pohjalla kansallisten neuvostotasavaltojen valtioliittona.

Vallankumous laajeni ja syveni. Neuvostovaltiojärjestelmää luodessaan puolue johti samalla työväenluokan taistelua yhteiskunnan sosialistisen uudestijärjestämisen puolesta. Lokakuun vallankumouksen seurauksena kruunun (tilanherrojen ja kapitalistien valtiolle kuuluneet) laitokset siirtyivät kansan omistukseen. Muodostui sosialistinen talousmuoto. Mutta Neuvostovaltan alkuajoina suuri osa tuotantovälineistä jäi vielä porvariston käsiin. Ollakseen hallitseva luokka sanan täydessä mielessä proletariaatin oli valtiovallan vallattuaan otettava porvaristolta pankit, rautatiet, tehtaat, kaivokset, louhokset ja muutettava ne koko kansan omaisuudeksi.

Marraskuun puolivälissä 1917 Neuvostovalta otti haltuunsa *Valtionpankin* johdon ja suoritti sittemmin *yksityispankkien kansallistamisen* julistaen pankkitoimen valtion yksinoikeudeksi. Näillä toimenpiteillä heikennettiin hyvin suuresti porvariston taloudellista mahtia. Samaan aikaan Neuvostovalta annuloi kaikki tsaarin ja Väliaikaisen hallituksen ottamat ulkomaiset valtionlainat. Venäjä oli ollut velkaa muille valtioille noin 16 miljardia kultaruplaa. Venäjän työätekevät vapautuivat kansainvälisen pääoman finanssiorjuudesta.

Vaikeimpia tehtäviä oli kapitalistisen omistuksen muuttaminen sosialistiseksi. Porvaristo vastusti raivoisesti Neuvostovaltan taloudellisia toimenpiteitä. Kapitalistit sulki-
taan, salasivat varastoimensa raaka-aineet ja valmiit tuotteet eivätkä maksaneet aikanaan palkkaa työläisille. Tehtailijat yrittivät lamaannuttaa tuotantoa, aiheuttaa taloudellisen romahduksen. Kapitalistit oli lannistettava ja tehtävä loppu heidän sabotaasistaan. Se voitiin tehdä vain pakkoluovuttamalla heidät viivyttelämättä. Mutta valtaan astuessaan proletariaatilla ei ollut alussa kokemusta talouden johtamisesta eikä myöskään sel-

laisia talouselimiä, jotka olisivat voineet heti ryhtyä johtamaan maan talouselämää. Sen vuoksi Neuvostovalta ei määrännytään heti kansallistettavaksi koko teollisuutta, vaan saattoi kapitalistien omistamat tuotantolaitokset *työläisten valvontaan*.

Marraskuun 14. p:nä 1917 Neuvostohallitus antoi „Asetuksen työväenvalvonnasta”, jonka mukaan kaikki teollisuus-, kauppa-, maatalous-, liikenne- ja osuuskunnalliset laitokset saatettiin työläisten valvontaan. Valvonnan suorittaminen jätettiin tehdas- ym. komiteoiden huoleksi. Tämä laki innosti työläisjoukkoja aloitteellisuuteen. Vuoden 1918 alkuun mennessä miltei kaikki teollisuuslaitokset oli saatettu työläisten valvontaan.

Työväenvalvonnan avulla murrettiin porvariston sabotaasi ja estettiin porvariston yritykset tehdä tehtaista vastavallankumouksen tukikohtia. Työläiset perehtyivät tuotantolaitosten taloudelliseen toimintaan ja opettelivat johtamaan tuotantoa. Työläisten keskuudesta nousi tuotannon järjestäjiä ja talousmiehiä. Järjestäessään työväenvalvontaa tehdaskomiteat puutuivat yhä enemmän liikeyrittäjien hallinnolliseen ja taloudelliseen toimintaan, syrjäyttivät näitä tuotantolaitosten johdosta ja ottivat tuotannon johdon omiin käsiinsä.

Vuoden 1917 marraskuun lopulla Neuvostovalta ryhtyi *kansallistamaan kapitalistista suurteollisuutta*. Kapitalistiset suhteet murrettiin perin pohjin. Kansallistetut tuotantolaitokset siirtyivät Neuvostovaltion omistukseen, niistä tuli sosialistisia. Vuoden 1918 puoliväliin mennessä oli kansallistettu huomattava osa kapitalistisesta suurteollisuudesta: kivihiili-, rauta- ja teräsekä naftateollisuudesta, kemiallisesta teollisuudesta, koneenrakennus- ja tekstiiliteollisuudesta ja koko sokeriteollisuus. Niin ikään suoritettiin kulkulaitoksen, kauppalaivaston ja ulkomaankaupan kansallistaminen. Se oli, niin kuin V. I. Lenin sattuvasti sanoi, „punakaartilaishyökkäys pääomaa vastaan”. Porvariston taloudellinen mahti oli pohjimmaltaan murrettu. Neuvostovaltio oli ottanut haltuunsa kansantalouden *avainasemat*.

Tuotannon sosialistisen yhteiskunnallistamisen johtamista ja kansantalouden valtiollista hallintaa varten joulukuun 1. p:nä 1917 Kansankomissaarien Neuvoston yhteyteen muodostettiin Korkein Kansantalousneuvosto. Vuoden 1917 joulukuusta lähtien kansantalousneuvostoja alettiin muodostaa aluepiireissä, gubernementeissa ja ujesteissa. Ne keskittivät vähitellen käsiinsä talouselämän johdon, suorittivat Neuvostovaltion taloudellisen järjestelytyön tehtäviä. Korkeimman Kansantalousneuvoston muodostaminen sekä pankkien, rautateiden ja suurteollisuuden kansallistaminen antoivat Neuvostovalle mahdollisuuden ryhtyä luomaan uutta, *sosialistista kansantaloutta*.

Kommunistinen puolue nosti työtätekevien miljoonaiset joukot tietoiseen historialliseen toimintaan suoden niille täyden vapauden tehdä rakentavaa työtä. Jo heti ensimmäisinä kuukausina Lokakuun vallankumouksen voiton jälkeen ilmeni, mikä

ehtymätön määrä voimaa ja vallankumouksellista tarmoa piilee tilanherrojen ja kapitalistien ikeestä vapautuneissa kansanjoukoissa. Kaikkialla pulppusi uusi elämä. Oli murskattu se riistäjien vuosisatoja juurruttama typerä ennakkoluulo, että valtiota voivat hallita vain rikkaat. Luotuaan uuden valtion, Neuvostovaltion, työläiset ja talonpojat opettelivat sitkeästi sitä hallitsemaan. Työläiset antoivat lähdön kapitalisteille, ryhtyivät järjestämään tilinpitoa ja valvontaa. Talonpojat ottivat haltuunsa tilanherrojen maita ja järjestivät elämänsä uudella tavalla. Vallankumouksen tulessa lujittui ja karaistui työväenluokan ja työtätekevien talonpoikaisjoukkojen liitto, joka muodostaa Neuvostovallan perustan. Puolue opetti joukot luotamaan omiin voimiinsa. Vuoden 1917 joulukuussa V. I. Lenin kirjoitti:

„Voitto tulee kuulumaan riistetyille, sillä heidän puolellaan on elämä, määrällinen voima, joukkojen voima, kaiken antaumuksellisen, aatteellisen, rehellisen, eteenpäin pyrkivän, uutta luomaan heräävän, niin sanotun 'tavallisen rahvaan', työläisten ja talonpoikien, kaikkien jättiläismäisten energiavarojen ja kykyjen ehtymättömien lähteiden voima” (Teokset, 26. osa, s. 364).

2. Taistelu sodasta eroamiseksi. Brestin rauha. VKP(b):n VII edustajakokous

Maan yhteiskunnallisen elämän kaikilla aloilla suoritettujen syväisten vallankumouksellisten uudistukset lujittivat huomattavasti Neuvostovaltaa. Neuvostovallan kestävyys ei riippunut kuitenkaan ainoastaan maan sisäisistä luokkien voimasuhteista, vaan myös Neuvostovaltion kansainvälisestä asemasta. Eniten haittasi Neuvostovallan lujittamista se, että oltiin sodassa Saksaa vastaan.

Heti Neuvostovallan ensi päivistä lähti puolue aloitti aktiivisen *taistelun rauhan puolesta*. Rauhandekreetissään Neuvostovaltio kehotti kaikkia sotaa käyviä maita solmimaan yleisen demokraattisen rauhan — rauhan ilman aluevaltauksia ja sotakorvauksia. Mutta Ententen maat (Englanti, Ranska, USA ja muut) kieltäytyivät neuvottelemasta rauhasta, joten yleisen rauhan solmiminen kävi mahdottomaksi. Silloin Neuvostohallitus aloitti kansan tahtoa noudattaen rauhanneuvottelut Saksan ja sen liittolaisten kanssa.

Neuvottelut Saksan kanssa aloitettiin marraskuun 20. p:nä 1917 Brest-Litovskissa (Brest). Joulukuun 2. p:nä allekirjoitettiin sopimus välirauhasta, minkä jälkeen alkoivat neuvottelut rauhansopimuksen solmimisesta. Neuvottelujen kulussa ilmeni, että Saksan imperialistit aikoivat pakottaa Neuvostomaan hyväksymään ryöväyshenkisen ja häpeällisen rauhan. He pyrki-

vät saamaan orjuutettavikseen sotaväkensä valtaamat alueet — Puolan, Liettuan sekä osan Latviaa ja Valko-Venäjää. Saksan imperialistit hautoivat anastussuunnitelmia myös Ukrainan suhteen. Sovittuaan salaa asiasta Brest-Litovskiin saapuneen Ukrainan radan edustajiston kanssa he toivoivat saavansa porvarillisten nationalistien avustamina irrotetuksi Ukrainan Neuvosto-Venäjältä ja orjuutetuksi Ukrainan kansan.

Niin sisäinen kuin kansainvälinenkin tilanne oli sellainen, että muodostuneissa olosuhteissa oli annettava periksi voimakkaalle ja vaaralliselle saalistajalle — Saksan imperialismille ja suostuttava raskaisiin rauhanehtoihin nuoren Neuvostotasavallan pelastamiseksi. Maan kansantalous oli täydellisesti rappiolla. Pitkällisen sodan väsyttämä ja näänyttämä vanha armeija ei kyennyt vastustamaan saksalaisten hyökkäystä. Työväenluokan ja talonpoikaiston laajoissa kerroksissa ei ollut kylliksi sitä innostusta, jota vallankumouksellisen sodan käynti vaati. Isänmaan ja vallankumouksen pelastaminen vaati rauhallista hengähdysaikaa, jotta olisi voitu lujittaa Neuvostovaltaa, luoda uusi armeija, Punainen Armeija, joka pystyi puolustamaan maata imperialistisilta anastajilta. Sotaa tahtoivat jatkaa etupäässä porvaristo ja tilanherrat, valkokaartilaiskenraalit ja -upseerit, mutta myös menševikit ja eserrät. Kaikenkarvaiset vastavallankumoukselliset, monarkisteista ja kadeteista aina eserriä ja menševikkejä myöten, harjoittivat hurjaa agitaatiota rauhanneuvotteluja vastaan. Neuvostotasavallan sysääminen sotaan Saksan imperialismia vastaan oli ansa, jonka porvaristo asetti Neuvostovallalle toivoen voivansa käyttää hyväksi sen tappiota kuristaakseen vallankumouksen ja palauttaakseen vanhan järjestelmän.

Puolueen oli ratkaistava pikaisessa järjestyksessä rauhan ja sodan kysymys.

Tammikuun 8. p:nä 1918 puolueen KK:n jäsenten ja Neuvostojen III edustajakokouksen bolševikkiedustajien neuvottelukokouksessa V. I. Lenin esitti teesinsä alueenluovutuksia edellyttävän erillisrauhan viipymättömästä solmimisesta. Hän osoitti, että objektiivinen suhtautuminen maassa vallitsevaan yhteiskunnallis-taloudelliseen ja poliittiseen tilanteeseen, ja se seikka, ettei Neuvostotasavallalla ole taistelukykyistä armeijaa, tekevät välttämättömäksi rauhan *viivyttelöttömän* solmimisen. V. I. Leninin kanta ei kuitenkaan saanut neuvottelukokouksessa enemmistön kannatusta. Tilannetta mutkisti lisäksi se, että useat puolueen paikalliskomiteat (Moskovan ja Uralin aluekomiteat, Pietarin komitea ja muut) ehdottivat saksalaisten kanssa käytyjen rauhanneuvottelujen lopettamista. Monet puoluejohtajat antoivat harhauttaa itsensä vallankumoukselliselta kuulostavalla sanahelinällä ja vaativat julistamaan vallankumouksellisen sodan imperialistiselle Saksalle. Neuvostovallan ensimmäiset menestykset taistelussa sisäistä vastavallan-

kumousta vastaan olivat vaikuttaneet voimakkaan huumaavasti heidän mielialaansa. Rauhansopimusta koskevassa kysymyksessä V. I. Lenin ei saanut enemmistön kannatusta puolueen Keskuskomiteassakaan. Trotski, Buharin ja heidän kannattajansa vastustivat Saksan rauhanehtojen hyväksymistä ja vakuuttivat, että saksalaiset joukot eivät eivätkä voi hyökätä ja että Saksassa tapahtuu aivan lähiaikoina vallankumous.

Puolueessa muodostui tavattoman vaikea tilanne. Tarvittiin V. I. Leninin mitä suurinta sinnikkyyttä ja järkähtämättömyyttä, ennen kuin voitiin todistaa puoluekaadereille raskaiden rauhanehtojen hyväksymisen olevan välttämätöntä hengähdysajan saamiseksi ja paljastaa Trotskin ja Buharinin taktiikka seikkailuksi ja Neuvostotasavallalle tuhoisaksi. V. I. Lenin selitti kysymyksen ytimen olevan siinä, että

„...perusmuutoksena on nyt Venäjän Neuvostotasavallan luominen, että niin meille kuin *kansainvälisen sosialistiminkin kannalta katsoen* tärkeintä on säilyttää tämä tasavalta, joka on alkanut sosialistisen vallankumouksen, että Venäjän taholta aloitettavan vallankumouksellisen sodan tunnus olisi tällä haavaa vain joko fraasi ja pelkkä demonstraatio tai objektiivisesti se olisi samaa kuin joutua imperialistien virittämään ansaan, imperialistien, jotka tahtovat saada meidät jatkamaan *imperialistista* sotaa, niin kauan kuin olemme vielä heikkoja, ja *murskata* nuoren Neuvostotasavallan mahdollisimman helpolla tavalla” (Teokset, 26. osa, ss. 409—410).

Ehkäistäkseen rauhanneuvottelujen katkeamisen ja estääkseen Trotskia ja Buharinia käyttämästä seikkailutaktiikkaa V. I. Lenin ajoi puolueen KK:ssa läpi päätöksen rauhanneuvottelujen kaikkinaisesta pitkittämisestä ja sai Neuvostojen III edustajakokouksen hyväksymään päätöksen, jolla Neuvostohallitukselle myönnettiin rajattomat valtuudet sotaa ja rauhaa koskevan kysymyksen ratkaisemisessa. V. I. Leninin kantaa tukivat KK:ssa J. M. Sverdlov, F. A. Sergejev (Artjom), J. V. Stalin ym.

Tammikuun 27. pnä 1918 Saksan edustajat vaativat ultiimitiivisesti neuvostoedustajistoa allekirjoittamaan rauhansopimuksen ehdot, joiden mukaan saksalaisten miehittämät alueet tuli lohkaista irti Venäjältä. Neuvostoedustajistoa johti silloin Brest-Litovskin rauhanneuvotteluissa Trotski. Hän oli saanut V. I. Leniniltä selvät ohjeet neuvottelujen kaikkinaisesta pitkittämisestä ja rauhansopimuksen allekirjoittamisesta heti siinä tapauksessa, jos saksalaiset esittävät uhkavaatimuksen. Tammikuun 28. pnä lähettämässään erityisessä sähkössä, jonka oli allekirjoittanut myös J. V. Stalin, V. I. Lenin mainitsi vielä keran rauhansopimuksen solmimisen välttämättömyydestä. Trotski ei kuitenkaan noudattanut Kansankomissaarien Neuvoston

puheenjohtajan ohjeita. V. I. Leninin tiukasta vaatimuksesta huolimatta hän ilmoitti tammikuun 28. p:nä (helmikuun 10. p:nä; kaikissa seuraavissa päivämäärämerkinnöissä on noudatettu uutta lukua) Saksan edustajille, että Neuvostohallitus kieltäytyy allekirjoittamasta rauhansopimusta Saksan esittämillä ehoilla. Niin ikään Trotski ilmoitti, että Neuvostomaa lopettaa sodan Saksaa vastaan ja kotiuttaa armeijansa. Moinen ilmoitus oli petturuutta, josta uhkasi koitua tuhoisia jälkiseurauksia Neuvostotasavallalle.

Saksan hallitus käytti hyväksi Trotskin ilmoitusta. Saksalaisten sotilasjohto rikkoi välirauhan ja aloitti helmikuun 18. p:nä 1918 hyökkäyksen kautta koko Venäjän ja Saksan rintaman. Vanhan armeijan rippeet eivät kyenneet vastustamaan vihollisjoukkojen rynnistystä. Vakavampaa vastarintaa kohtamatta saksalaiset joukot miehittivät muutamassa päivässä koko Latvian ja Eestin, huomattavan osan Ukrainaa, valtasivat Väinänlinnan, Minskin, Polotskin, Pihkovan ja muita kaupunkeja. Vihollinen uhkasi Pietaria.

V. I. Lenin osoittautui olleen oikeassa ennustaessaan tapahtumien kulun tällaiseksi. Saksalaisten joukkojen hyökkäys todisti, että Saksan imperialistit olivat asettaneet päämääräkseen Neuvostovallan kukistamisen ja Venäjän muuttamisen siirtomaakseen. Neuvostomaata uhkasi kuolemanvaara. Helmikuun 21. p:nä 1918 Kansankomissaarien Neuvosto kääntyi kansan puoleen V. I. Leninin kirjoittamalla asetusluontoisella vetoomuksella „Sosialistinen isänmaa on vaarassa!“. Keskuskomitea ja Neuvostohallitus kutsuivat kaikkia puolueen jäseniä, kaikkia työläisiä ja talonpoikia puolustamaan Neuvostotasavaltaa Saksan imperialismiin maahanhyökkäykseltä.

Puolueen ja Neuvostohallituksen kutsu sai aikaan työtätekevien joukkojen keskuudessa voimakkaan vallankumouksellisen innostuksen. Kymmeniä tuhansia valveutuneita työläisiä ja kotiutumassa olleita sotilaita liittyi niinä päivinä vapaaehtoisesti Punaiseen Armeijaan. Näin muodostetut osastot lähtivät viivyttelemättä vihollista vastaan ja torjuivat sinnikkäästi hampaisiin asti aseistautuneiden saksalaisten joukkojen rynnistykseen. Kovia taisteluja käytiin Pihkovan, Räävelin (Tallinnan) ja Narvan seudulla. Pihkovan lähistössä tekivät sankarillista vastarintaa saksalaisille anastajille Punaisen kaartin osastot ja vanhan armeijan vallankumoukselliset joukko-osastot, siinä luvussa lätiläiset tarkka-ampujat. Räävelin edustalla käytyihin taisteluihin osallistuivat Itämeren laivaston merisotilaat ja eestiläiset punakaartilaisosastot. Narvan luona taistelivat Pietarin työläispunakaartilaiset, Punaisen Armeijan osastot ja Itämeren laivaston merisotilaat.

Päivät, jolloin Punainen Armeija puolusti sankarillisesti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen aikaansaannoksia Saksan imperialismiin sotalaumojen rynnistykseltä, olivat tämän

armeijan syntymispäiviä. Tämän neuvostokansan Asevoimien suuren uroteon muistoksi helmikuun 23. päivää vietetään Neuvostomaassa joka vuosi Punaisen Armeijan päivänä.

Saksalaisten hyökkäyksen aikaan V. I. Lenin teki kaikkensa ajaakseen puolueen KK:ssa läpi päätöksen rauhan solmimisesta. Pahimpia rauhansopimuksen vastustajia olivat Trotski ja Buharin; viimeksi mainittu oli siihen aikaan puoluevastaisen „vasemmistokommunistien” ryhmän johtaja. Vaikka saksalaisten joukkojen hyökkäys oli täysin selvästi osoittautunut mitä vaarallisimmaksi Neuvostotasavallalle, „vasemmistokommunistit” vaativat jatkamaan sotaa verhoten politiikkaansa vasemmistolaisilla fraaseilla. V. I. Lenin aloitti armottoman taistelun „vasemmistokommunisteja” ja heidän ajamaansa Neuvostovallelalle tuhoisaa politiikkaa vastaan. Jo helmikuun 18. p:nä 1918 puolueen KK teki V. I. Leninin vaatimuksesta päätöksen, jonka mukaan Neuvostotasavalta oli valmis allekirjoittamaan rauhansopimuksen. Saksan hallitukselle lähetettiin sähke, että Neuvostohallitus on suostuvainen tekemään heti rauhan. Imperialistinen Saksa esitti kuitenkin aikaisempien vaatimusten lisäksi uusia, entistä raskaampia ehtoja. Se vaati itselleen koko Latviaa ja Eestiä; Neuvostomaan oli maksettava Saksalle valtava sotavero ja kotiutettava armeijansa. Ukrainasta oli tuleva Saksasta riippuvainen ja Saksan imperialistien orjuuteen joutuva valtio.

Käsitellessään helmikuun 23. p:nä Saksan hallituksen uutta uhkavaatimusta puolueen KK päätti V. I. Leninin ehdotuksesta allekirjoittaa viivyttelemättä rauhansopimuksen Saksan esittämällä uusilla ehdoilla. „Vasemmistokommunistien” ryhmään kuuluvat „vallankumouksellisen sodan” kannattajat (Buharin, Uritski, Lomov, Bubnov) jäivät KK:ssa vähemmistöksi. Kärsittyään tappion Keskuskomiteassa Buharin ja hänen aateveljensä lähtivät kaiken puolueen ja valtiollisen toiminnan hajottamisen tielle. He ottivat suunnakseen puolueen hajottamisen, vetivät puolelleen osan puolueen paikallisjärjestöistä ja yrittivät asettaa nämä Keskuskomitean vastapainoksi. „Vasemmistokommunisteista” (Lomov, Osinski, Sapronov, Stukov ym.) muodostettu puolueen Moskovan aluebyroo teki päätöksen, jossa esitettiin se hirvittävä väite, että maailmanvallankumouksen etujen vuoksi on tarkoituksenmukaista luopua mahdollisesti Neuvostovallasta, joka rauhan solmimisen jälkeen muuttuu muka puhtaasti muodolliseksi. V. I. Lenin sanoi tätä päätöslauselmaa „kummalliseksi ja hirvittäväksi”. Hän arvosteli mitä jyrkimmin „vasemmistokommunisteja”; palavahenkisissä kirjoituksissaan hän paljasti heidän seikkailupolitiikkansa, joka olisi johtanut Neuvostovallan tuhoon. V. I. Lenin kirjoitti: „...joka vastustaa hetikohtaista rauhaa, vaikka tämä olisikin äärimmäisen raskas, hän tuhoaa Neuvostovaltaa” (Teokset, 27. osa, s. 22).

Maaliskuun 3. p:nä 1918 allekirjoitettiin rauhansopimus Saksan kanssa. Mutta „vasemmistokommunistit” eivät suinkaan

lopettaneet hyökkäilyjään puoluetta vastaan, vaan päinvastoin voimistivat niitä. He kehottivat avoimesti rikkomaan Brestin rauhan. „Vasemmistokommunistien” puoluevastainen hajotustoiminta antoi vasemmistoeserrille uutta toivoa Neuvostohallituksen kokoonpanon muuttamisesta. He kääntyivät Buharinin puoleen ehdottaen erottamaan V. I. Leninin Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajan virasta ja muodostamaan uuden hallituksen vasemmistoeserristä ja „vasemmistokommunisteista”.

V. I. Lenin paljasti „vasemmistokommunistien” ryhmän Saksan imperialismin ja Venäjän porvariston apurien ryhmäksi. Siihen, että „uudet ehdot ovat Brestin ankaria, raskaita ja nöyryyttäviä rauhanehtoja ankarammat, raskaammat ja nöyryyttävämmät”, V. I. Lenin kirjoitti, „ovat suuren Venäjän Neuvostotasavallan edessä *syllisiä kurjat 'vasemmistolaisemme'* Buharin, Lomov, Uritski ja kumpp.” (s a m a, s. 60).

V. I. Lenin osoitti, että „vasemmistokommunistien” ja Trotskin sekä toisaalta puolueen erimielisyydet olivat huomattavasti syvällisemmät kuin ensi näkemältä näytti. „Vasemmisto”-opposition johtomiehet ja Trotski väittivät sosialismin voiton olevan mahdotonta yhdessä maassa ja sanoivat, että proletariaatin diktatuuri ja Lokakuun vallankumouksen saavutukset voidaan säilyttää Venäjällä vain siinä tapauksessa, jos voittaa sosialistinen maailmanvallankumous, jota on kannustettava käymällä sotaa maailman imperialismin vastaan.

Paljastaessaan „vasemmistokommunistit” V. I. Lenin selitti, ettei heidän maailmanvallankumouksen „kannustamis”-teoriallaan ole mitään yhteyttä marxilaisuuteen. Marxilaisuus opettaa, että vallankumouksen kehitys riippuu kapitalististen maiden sisäisten luokkaristiriitojen kehittymisestä. V. I. Lenin lähti siitä, että sosialismi voi voittaa yhdessäkin maassa, ja oli sitä mieltä, että Neuvosto-Venäjän työväenluokka, sellaisen maan työväenluokka, jossa proletariaatin diktatuuri oli voitannut ensimmäiseksi, täyttää parhaiten internationaalisen velvollisuutensa, jos se säilyttää ja varmistaa diktatuurinsa suojatakseen vallankumouksen saavutukset ja rakentaakseen sosialismin.

V. I. Lenin osoitti niin ikään vääräksi „vasemmisto”-opposition toisenkin todistusperusteen, jonka mukaan maailmanvallankumouksen edut eivät salli Neuvostovaltion tehdä rauhaa eivätkä yleensä sopimuksia imperialistien kanssa eikä Neuvostotasavalta voi pysyä pystyssäkään kapitalististen maiden ympäröimänä. Hän kirjoitti: „Imperialististen valtojen keskellä oleva sosialistinen tasavalta ei voisi sellaiselta näkökannalta katsoen solmia mitään taloudellisia sopimuksia, se ei voisi olla olemassakaan siirtymättä kuuhun” (Teokset, 27. osa, s. 49). Puolueen kanta oli, että kunnostamalla taloutensa ja luomalla omat Asevoimansa Neuvostotasavalta voi kestää kansainvälisen

imperialismin painostuksen, säilyttää itsenäisyytensä ja riippumattomuutensa, saada rauhallista hengähdysaikaa ja turvata sosialismin rakentamisen.

Brestin rauhansopimuksen rikkomiseen tähtäävä „vasemmistokommunistien” linja kärsi tappion. Neuvostomaan pelastamiseksi sitä uhkaavalta tuholta vaadittiin V. I. Leninille ominaista kaukonäköisyyttä, järkähtämättömyyttä ja leppymättömyyttä taistelussa „vasemmistokommunisteja” vastaan. Vaadittiin sellaista horjumatonta luottamusta joukkoihin kuin oli V. I. Leninillä. Puoluejoukot ja valveutuneet työläiset asettuivat jyrkästi kannattamaan solmittua rauhaa. Maaliskuussa 1918 Moskovan ja Pietarin kaupungin puoluekonferenssit ja useat muut puolueen paikallisjärjestöt ilmaisivat hyväksyvänsä puolueen KK:n ja Neuvostohallituksen politiikan rauhansopimusta koskevassa kysymyksessä.

Rauhankysymyksen lopullista ratkaisemista varten kutsuttiin koolle puolueen VII edustajakokous, joka pidettiin Pietarissa 6.—8. p:nä maaliskuuta 1918. Tämä oli ensimmäinen edustajakokous, jonka puolue piti sitten valtion johtoon tultuaan. Kokoukseen osallistui 46 päätösvaltaista ja 58 neuvottelevaa edustajaa. Kokous edusti noin 170 tuhatta puolueen jäsentä. Puolueessa oli siihen aikaan lähes 300 tuhatta jäsentä, mutta monet puoluejärjestöt eivät voineet lähettää edustajiaan, koska edustajakokous kutsuttiin koolle pikaisessa järjestyksessä ja osaan alueesta oli saksalaisten joukkojen miehittämä.

Edustajakokouksen käsittelemiä kysymyksiä olivat KK:n toimintaselostus, sota ja rauha, ohjelman tarkistus ja puolueen nimen muutos. V. I. Lenin teki edustajakokouksessa KK:n poliittisen toimintaselostuksen, alusti sellaisen kysymyksen kuin puolueohjelman tarkistus ja puolueen nimen muutos ja käytti puheenvuoroja muista kysymyksistä. KK:n poliittisessa toimintaselostuksessa V. I. Lenin valaisi kaikinpuolisesti sota ja rauhaa koskevaa kysymystä.

Edustajakokouksessa käytiin kiivasta taistelua Brestin rauhan kannattajien ja vastustajien välillä. „Vasemmistokommunistit” kärsivät tappion. Edustajakokous totesi V. I. Leninin linjan oikeaksi Brestin rauhaa koskevan kysymyksen ratkaisemisessa ja katsoi välttämättömäksi vahvistaa rauhansopimuksen, jonka Neuvostohallitus oli allekirjoittanut Saksan kanssa. Edustajakokous hyväksyi 30 äänellä 12 vastaan ja 4 pidättyessä V. I. Leninin ehdottaman päätöslauselman sodasta ja rauhasta. Edustajakokous katsoi puolueen ja Neuvostovalan ensisijaiseksi tehtäväksi sen, että ryhdytään mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin itsekurin ja työläis- ja talonpoikaisjoukkojen järjestyneisyyden kohottamiseksi, työtätekevien kaikkien järjestöjen omatoimisuuden kehittämiseksi sosialistisen vallankumouksen aikaansaannosten varmentamisessa ja puolustamisessa. Korostettiin, että on voimaperäistettävä Punaisen Armeijan rakenta-

mista ja järjestettävä työtätekevien yleinen sotilaallinen koulutus.

Myöhemmät tapahtumat osoittivat, että V. I. Leninin linja oli ainoa oikea linja rauhantaistelussa. Tällainen politiikka antoi Neuvostotasavallalle mahdollisuuden perääntyä järjestyneesti hetkellä, jolloin vihollinen oli sitä huomattavasti voimakkaampi, ja valmistautua mitä voimaperäisimmin torjumaan imperialistien hyökkäykset vastaisuudessa.

VII edustajakokous teki päätöksen puolueen nimen muuttamisesta ja puolueohjelman tarkistamisesta. Uutta ohjelmaa laatimaan edustajakokous valitsi valiokunnan, joka otti puolueohjelman pohjaksi V. I. Leninin laatiman luonnoksen. Edustajakokous hyväksyi V. I. Leninin ehdotuksesta puolueelle uuden nimen: Venäjän Kommunistinen puolue (bolševikit) — VKP(b). „Kommunistinen” on puolueen nimenä ainoa oikea, V. I. Lenin sanoi edustajakokouksessa:

„...ryhtyessämme suorittamaan sosialistisia uudistuksia meidän on asetettava itsellemme selvä päämäärä, johon noilla uudistuksilla viime kädessä pyritään, nimittäin kommunistisen yhteiskunnan luominen...” (Teokset, 27. osa, s. 103).

Puolueen keskuselimiä valittaessa edustajakokous joutui jälleen toteamaan „vasemmistokommunistien” ryhmän hajottavan menettelyn. Jo ennen edustajakokousta Buharin, Lomov, Uritski ja Bubnov olivat ilmoittaneet eroavansa Keskuskomiteasta. Nyt he ilmoittivat jäävänsä pois vaaleista ja kieltäytyvänsä Keskuskomitean jäsenyydestä. V. I. Lenin käytti jyrkkäsanaisen puheenvuoron „vasemmisto”-opposition johtomiesten alhaisen menettelyn johdosta. Edustajakokous vaati „vasemmistokommunisteja” lopettamaan puolueen yhtenäisyyttä uhkaavan hajotustoiminnan.

VKP(b):n VII edustajakokous suoritti suuren historiallisen merkityksen omaavan teon. Se sai loppumaan sodan Neuvostomaan osalta ja antoi rauhan Venäjän kansoille. Se vahvisti V. I. Leninin kehittelemät puolueen ja Neuvostovallan ulkopolitiikan perusperiaatteet ja määritteli puolueen ensivuoraiset tehtävät sosialistisen rakennustyön alalla. Edustajakokous murskasi puolueen hajottajat — „vasemmistokommunistit” ja Trotskin, jotka olivat rikkoneet puolueen yhtenäisyyttä ja horjuttaneet proletariaatin diktaturiaa. Se tiivisti puolueen rivit leniniläisen politiikan pohjalla.

Kohta puolueen VII edustajakokouksen jälkeen Neuvostohallitus ja Keskuskomitea siirtyivät Moskovaan. Moskovasta tuli Neuvostovaltion pääkaupunki. Maaliskuun 14. pnä 1918 Moskovassa kokoontui Neuvostojen IV yleisvenäläinen ylimääräinen edustajakokous. Edustajakokous ratifioi Brestin rauhansopimuksen. Sopimuksen ratifiointia vastaan esiintyivät

edustajakokouksessa vasemmistoeserrät. Nämä ilmoittivat eroavansa Kansankomissaarien Neuvostosta. Näin siis raukesi vasemmistoeserrien kanssa tehty sopimus, jonka pohjana oli ollut yhteistoiminta Neuvostohallituksessa.

Brestin rauhan solmimisella oli valtava kansainvälinen merkitys. Neuvostotasavallasta, joka uskomattomista vaikeuksista huolimatta oli onnistunut eroamaan imperialistisesta sodasta, tuli esimerkki koko maailman työtätekeville.

Brestin rauhan solmiminen lujitti Neuvostovaltaa. Saatiin hengähdystauko, minkä ansiosta voitettiin aikaa maan talouden kunnostamista, Punaisen Armeijan muodostamista ja proletariaatin ja työtätekevien talonpoikaisjoukkojen liiton lujittamista varten. Neuvostovaltion elämässä alkoi uusi kehitysvaihe.

3. V. I. Leninin suunnitelma sosialistisen talouden perustan rakentamiseksi. Ensimmäinen Neuvostomaan Perustuslaki

Saavuttamansa rauhan ansiosta Neuvostotasavalta sai mahdollisuuden keskittää keväällä 1918 kaikki voimansa kansantalouden kunnostamiseen ja sosialistisen rakennustyön edistämiseen. Kommunistisella puolueella oli nyt suoritettavanaan uusi tehtävä — maan hallinnan järjestäminen. Suurimmat vaikeudet kohdattiin talouselämän alalla, järjestettäessä koko maan talouselämää sosialismin periaatteiden mukaiseksi. Huhtikuussa 1918 V. I. Lenin laati puolueen KK:n toimeksiannosta teesit, joiden syvät ajatukset käyvät ilmi hänen kuulusta teoksestaan „Neuvostovaltion lähimmät tehtävät”. Kyseisessä teoksessa ja useissa muissa kirjoituksissaan V. I. Lenin hahmotteli suunnitelman sosialistisen talouden perustan rakentamiseksi. Tehden yhteenvedon Kommunistisen puolueen toiminnasta V. I. Lenin kirjoitti:

„Me, bolševikkipuolue, olemme saaneet Venäjän *va-
kuuttumaan*. Me olemme *valloittaneet* Venäjän rikkailta köyhille, riistäjiltä työtätekeville. Nyt meidän täytyy *hal-
lita* Venäjää” (Teokset, 27. osa, s. 214).

Kehittäen pitemmälle Marxin oppia V. I. Lenin perusteli kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymäkauden aikaisen talouselämän tärkeimmät puolet. Tämän kauden valtio on oleva proletariaatin diktatuurin valtio. Siirtymäkauden talouselämässä esiintyy rinnakkaisesti sekä sosialismin että kapitalismin aineksia. Missä muodossa ja millä tavalla tapahtuu siirtyminen kapitalismista sosialismiin, se riippuu niistä konkreettisista olosuhteista, joiden vallitessa kussakin eri maassa lähdetään kulkemaan sosialismia kohti.

Neuvosto-Venäjällä siirtyminen sosialismiin oli tapahtuva luonteeltaan monimuotoisen talouden oloissa. Maan taloudessa

oli viiden eri yhteiskunnallisen talousmuodon aineksia: 1) patriarkaalisen (ts. huomattavalta osaltaan luontoistaloudellisen talonpoikaistalouden); 2) pien-tavaratuotannon (viljaa myyneiden talonpoikien talouden); 3) yksityiskapitalistisen talouden; 4) valtiokapitalismin ja 5) sosialismin aineksia. Venäjä oli pientalonpoikien maa. Maassa oli vallitsevana pien-tavaratuotanto, joka oli kapitalismin säilymisen ja uudestisyntymisen perustana. Miljoonat pienet isäntä- ja kauppariehet harjoittivat keinottelua kaupungissa ja maaseudulla. Varsinkin viljalla keinottelevat kulakit rikastuivat kansan puutteenalaisuuden kustannuksella. Tämä pikkuporvarillinen valtoin voima oli suurin Neuvostovaltaa ja sosialismia uhannut vaara. V. I. Lenin osoitti, että puolueen ja Neuvostovallan tehtävänä oli lannistaa pikkuporvarillinen valtoin voima ja lujittaa sosialistista talousmuotoa, muuttaa se hallitsevaksi ja sittemmin ainoaksi ja yleiseksi.

Puolue ja Neuvostovalta ryhtyivät luomaan sosialistisen talouden perustaa sodasta ja porvariston isännöimisestä aiheutuneen tavattoman rappiotilan oloissa. Maan tuotantovoimien kunnostaminen ja aivan alkeellisen järjestyksen aikaansaaminen kansantaloudessa vaativat kaikkien tietoisten työläisten ja talonpoikien jättiläismäisiä voimainponnistuksia. Vain proletariaatti saattoi lieventää työtätekevän kansan osalle langenneita kärsimyksiä ja puutetta. Vain se saattoi lannistaa pikkuporvarillisen valtoimen voiman, järjestää talouselämän normaalkiksi ja turvata maan kehittymisen sosialismin suuntaan. Tämä edellytti, että työväenluokan laajojen joukkojen oli tajuttava selvästi ne historialliset tehtävät, joita vallankumous oli niille asettanut. Tietty osa työläisistä ei kyennyt kuitenkaan heti tottumaan uuteen asemaansa eikä käsittänyt, mitä merkitsi olla hallitseva luokka. Kansan omistukseen siirtyneissä tehtaissa ja tuotantolaitoksissa se suhtautui työhön entiseen tapaan, pyrki pääsemään vähemmällä vaivalla ja välttämään työtä ja eli totuttuun tapaan: „kahmaise mahdollisimman paljon ja livistä”. Tällaiset mielialat olivat varsin voimakkaita niiden työläisten keskuudessa, jotka olivat tulleet tehtaisiin ja tuotantolaitoksiin sodan aikana. Puolue auttoi valveutuneita työläisiä sosialistisen järjestyksen voimaansaattamisessa, taistelussa tyhjäntoimittajia, laiskureita ja pinnareita vastaan. V. I. Lenin opetti työläisiä hoitamaan taloutta neuvostolaisesti. Hän kehotti pitämään säännöllisesti ja huolellisesti tiliä varoista, isännöimään säästäväisesti, olemaan laiskottelematta ja noudattamaan mitä ankara rinta työkuria. Tällaisia olivat *ajankohdan lähimmät päivän tärkeät tunnukset*. Niiden toteuttaminen käytännössä muodosti tärkeimmän edellytyksen rappiotilan likvidoiselle, talouselämän normalisoimiselle ja sosialismiin siirtymiselle.

Socialismin taloudellisen rakentamisen alalla asetettiin etutilalle tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskevan *tilinpidon ja valvonnan* järjestäminen. Ilman sitä, V. I. Lenin osoitti, ei voida

päästä tuotannon johtoon eikä turvata kansantalouden eri alojen työskentelyn sopusointuisuutta. Keskeyttämättä kapitalistien pakkoluovuttamisen toimeenpanoa Neuvostovallan on siirrettävä painopiste tilinpidon ja valvonnan järjestämiseen. Tilinpidon ja valvonnan suorittaminen annettiin Työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostojen, kulutusosuuskuntien ja tehdaskomiteoiden tehtäväksi. Pikkuporvarillisen valtoimen voiman hillitsemiseksi ja tilinpidon ja valvonnan järjestämiseksi koko valtakunnan mitassa V. I. Lenin kehotti saattamaan voimaan järjestyksen valtion monopolien, varsinkin viljamonopolin alalla, asettamaan rahankierron entistä tiukempaan valtion valvontaan ja käyttämään hyväksi osuustoimintaa.

Varsin tärkeä merkitys sosialismiin siirryttäessä oli V. I. Leninin mielestä *valtiokapitalismilla*. Taloudellisessa suhteessa hän asetti valtiokapitalismin silloista talonpoikaistaloutta korkeammalle ja piti sitä Neuvostovaltiolle vaarattomana. Valtiokapitalismin piiriin piti kuulua V. I. Leninin mielestä erilaisten neuvostolaisten osakeyhtiöiden, joihin otetaan yksityishenkilöitä pääomineen, Neuvostovallan valvonnassa olevia yksityisyrittäjiä ja porvarillisia osuustoimintamiehiä. Näiden toiminnan valvominen oli Neuvostovallan elinten tehtäviä. Valtiokapitalismi helpotti Neuvostovaltion taistelua pikkuporvarillista valtointa voimaa vastaan, antoi Neuvostovaltiolle mahdollisuuden saada valtiokapitalistisilta yrityksiltä tietyn osan tuotteista taloudellisten yhteyksien järjestämiseksi talonpoikien pientavaratuotannon kanssa ja nopeutti maan tuotantovoimien kasvua. Kulutusosuuskuntien oli niin ikään palveltava samoja tarkoituksia. Osuustoiminnan avulla Neuvostovaltio saattoi säännellä tuotteiden vaihtoa ja valvoa niiden realisointia. Monet osuuskuntajärjestöt olivat siihen aikaan porvariston vaikutuksen alaisia. Mutta tämän seikan ei saa säikäyttää puoluetta ja työväenluokkaa, V. I. Lenin sanoi. Vallan säilyessä proletariaatin käsissä Neuvostovaltio saattoi porvarillisia osuustoimintamiehiä hyväksi käyttämällä lujittaa valtaamiaan asemia ja voittaa vähitellen osuuskuntajärjestöissä olevat porvarilliset ainekset.

Sosialistisen vallankumouksen perustehtäviä oli kohottaa työn tuottavuus kapitalistista *työn tuottavuutta* korkeammalle, V. I. Lenin selitti. Venäjä oli teollisessa suhteessa takapajuinen maa. Työn tuottavuuden kohottaminen vaati ennen kaikkea kehittämään raskasta teollisuutta: polttoaineiden tuotantoa, metallien tuotantoa, koneenrakennusteollisuutta, kemiallista ja sähköteknillistä teollisuutta. V. I. Lenin osoitti, että Neuvostotasavallalla oli kaikkea, mitä tarvittiin, jotta „Venäjä lakkaisi olemasta köyhä ja heikko ja muuttuisi sanan täydessä mielessä mahtavaksi ja vauraaksi” (Teokset, 27. osa, s. 134). Sitä varten maassa oli kylliksi luonnonrikkauksia, runsaasti ihmisvoimavaroja ja suuren vallankumouksen aiheuttamaa kansan-

joukkojen valtavaa luomisvoimaa. Työn tuottavuuden kohottamisen tärkeimpiä edellytyksiä V. I. Leninin mielestä oli myös väestön kulttuuritason nostaminen.

V. I. Lenin kehitteli ne periaatteet, joiden mukaan proletariien valtion tuli johtaa maan talouselämää. Hän perusteli periaatteen: *demokraattinen sentralismi neuvostolaisen taloudenhoidon järjestämisessä*. Koneellinen suurteollisuus ei voi toimia kunnolla ilman satojen ja tuhansien ihmisten yhteistyötä ohjaavan yhden tahdon luomaa mitä ankarinta järjestystä. V. I. Lenin opetti, että sosialismin edut vaativat joukkojen ehdotonta alistumista työprosessin johtajan tahtoon. Talouden johdon tulee siitä syystä olla sentralisoitua ja tuotantolaitosten johdossa Neuvostovallan nimittämät johtajat. Valtion suorittama sentralisoitu ohjaus ja yhden henkilön johtovalta vaatii samalla joukkojen aktiivista ja tietoista osallistumista talouselämään ja moninaista alhaalta käsin tapahtuvaa valvontaa.

„...todella kansanvaltaisesti ymmärrettynä sentralismi edellyttää”, V. I. Lenin kirjoitti, „historian ensimmäisen kerran luomaa mahdollisuutta kehittää kaikkinaisesti ja esteettömästi ei ainoastaan paikallisia erikoisuuksia, vaan myös paikallista aloitteellisuutta, paikallista iniciatiivia, se edellyttää yhteiseen päämäärään johtavien kulkuteiden, -tapojen ja -keinojen moninaisuutta” (Teokset, 27. osa, s. 181).

Tällä tavalla V. I. Lenin määritteli taloudenhoidon sosialistisen neuvostoperiaatteen.

Suurteollisuus on mahdollon ilman tieteen ja tekniikan eri alojen erikoistuntijoita. Proletariaatilla ei ollut silloin vielä omia teknillisen sivistyksen omaavia kaadereita. Ne spesialistit, joita oli, olivat enimmäkseen porvarillisia spesialisteja. V. I. Lenin opetti puoluetta suhtautumaan huomaavaisesti porvarillisiin spesialisteihin. Hän varoitti, että näistä eivät kaikki eivätkä heti ymmärrä oikein sosialistisen vallankumouksen merkitystä, mikä johtuu heidän kapitalismin aikaisesta porvarillisesta elintavastaan. Heitä on kasvatettava kärsivällisesti, heille on luotava laajat mahdollisuudet käyttää tietojaan omalla erikoisalallaan, turvattava mahdollisimman hyvät aineelliset olot ja määrättävä arkailematta korkeampi palkka työstä. Samalla V. I. Lenin kehotti nostamaan jatkuvasti kansan keskuudesta kykeneviä organisaattoreita, asettamaan vastuunalaisiin valtionvirkoihin rohkeammin työläisiä ja talonpoikia, joilla on käytännöllistä organisatorista kokemusta, auttamaan heitä oppimaan valtiollista ja taloudellista johtotaitoa.

Erikaisen suurta huomiota V. I. Lenin kiinnitti työläisten ja kaikkien työlätekevien totuttamiseen uuteen, *tietoiseen* *toverikuriin*, heidän aktiivisuutensa ja vastuuntuntonsa kehittämiseen. Tämä vaati sitkeää ja pitkäaikaista työtä ihmisten

uudelleenkasvattamiseksi. Tähän päämäärään johtavina keinoina V. I. Lenin piti urakkapalkkajärjestelmän soveltamista, tasa-palkkaisuuden likvidoimista, kilpailun järjestämistä ja laiskureiden ja oman edun tavoittelijain saattamista yhteiskunnallisen vaikutuksen alaisiksi.

V. I. Lenin kehotti *lujittamaan* kaikin keinoin *proletariaatin diktatuuria ja kehittämään neuvosto-organisaatiota*. Proletariaatin diktatuuri on välttämätön ennen kaikkea vallastasyöstyjen riistäjien ja vanhan yhteiskunnan kaikkien mädännäisainesten vastarinnan murtamiseksi. Se on välttämätön uuden, sosialistisen yhteiskunnan luomiseksi. Vain proletariaatti kaikkein edistyksellisimpänä, tietoisimpana ja kurinalaisimpana luokkana saattaa saada puolelleen työtätekevien enemmistön, auttaa horjuvia väestökerroksia ja -aineksia asettumaan pysyvästi Neuvostovallan kannalle, murtaa riistäjien vastarinnan ja voittaa pikkuporvariston alkuvoimaisen järjestymättömyyden, johtaa yhteiskunnan sosialistista uudestijärjestämistä.

V. I. Leninin teoksella „Neuvostovallan lähimmät tehtävät” oli valtava historiallinen merkitys. Se orientoi puolueen ratkaisemaan sosialistisen vallankumouksen organisatorisia tehtäviä, järjestämään Neuvostovaltion hallintaa. Teoksessaan V. I. Lenin antoi tieteellisesti perustellun konkreettisen suunnitelman maan talousjärjestelmän uudestijärjestämisestä sosialismin periaatteiden mukaiseksi ja esitti proletaarivaltion talouspolitiikan tärkeimmät periaatteet kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymäkauden ajaksi.

V. I. Leninin teesit Neuvostovallan lähimmistä tehtävistä saivat Keskuskomitean hyväksynnän ja puolueen sekä työväenluokan täyden kannatuksen. Huhtikuun 29. p:nä 1918 teesit hyväksyi Yleisvenäläinen TpKK.

Menševikit ja eserrät asettuivat vastustamaan V. I. Leninin suunnitelmaa. Myös Buharinin johtamat „vasemmistokommunistit” ottivat väärän kannan. Vasemmistolaiset fraasit kilpenään Buharin ja hänen aateveljensä julistivat demagogisesti, että kurinalaisuuden juurruttaminen ja yhden henkilön johtovallan voimaan saattaminen tuotantolaitoksissa samoin kuin porvarillisten spesialistien ja valtiokapitalismin hyväksikäyttö ovat muka porvarillisen järjestyksen palauttamista. Todellisuudessa „vasemmistokommunistit” osoittautuivat pikkuporvarillisen alkuvoimaisuuden ja anarkistisen holtittomuuden puolustajiksi, valoivat vettä kulakkien, keinottelijoiden ja laiskurien myllyyn. Puolue antoi päättävän vastaiskun „vasemmistokommunisteille” ja keskittyi kunnostamaan kaikin voimin yleisvaltakunnallista tilinpitoa ja valvontaa sekä järjestämään sosialistista tuotantoa.

Uudet tehtävät vaativat voimistamaan puolueen johtavaa osuutta Neuvostovaltiossa, rakentamaan oikeiksi puolueen ja toisaalta työtätekevien valtiollisten ym. yhteiskunnallisten jär-

jestöjen keskinäiset suhteet. Vuoden 1918 kevääseen mennessä proletariaatin valtiovallan koneisto oli Neuvostotasavallassa jo pääpiirteissään luotu. Proletariaatin diktatuurijärjestelmä käsitti puolueen, Neuvostot, ammattiyhdistykset ja muut työtekevien joukkojärjestöt. Erikoisen tärkeä merkitys oli sillä, että puolueen ja Neuvostojen kesken vallitsi oikea suhde. Puolue kehitti keskinäissuhteiden muodot sellaisiksi, että ne antoivat Neuvostoille täyden vapauden toimia itsenäisinä valtiovallan eliminä ja takasivat samalla puolueelle johtavan osuuden proletariaatin diktatuurijärjestelmässä. Puolue toimi Neuvostovaltion johtavana ja suuntaavana voimana. Puolue määräsi Neuvostovaltion politiikan, yhdisti työtekevien kaikkien yhteiskunnallisten järjestöjen voimat niiden taistelussa neuvostojärjestelmän vakiinnuttamiseksi ja yhteiskunnan uudestijärjestämiseksi sosialistisille perustoille. Kommunistiryhmien välityksellä puolue vaikutti poliittisesti Neuvostoihin ja ammattiyhdistyksiin ja toteutti antamansa ohjeet käytännössä.

Puolue ratkaisi järjestöelämänsä kysymykset sitomalla ne tiukasti valtiollisen ja taloudellisen rakennustyön vaatimuksiin. Puolueen johtavien elinten rakennetta muutettiin maan silloista hallinnollista jakoa vastaavaksi (kuvernementit, ujestit, volostit). Huhti—lokakuun aikana 1918 Neuvostotasavallan useimmissa kuvernementeissa pidettiin puoluekonferenssi, joka muodosti koko kuvernementtia käsittävän puoluekomitean (kuvernementtikomitean). Niin ikään toimittiin tarmokkaasti puolueen ujesti- ja volostijärjestöjen luomiseksi ja muotoilemiseksi. Puoluekoneistoon otettiin tuhansia uusia työntekijöitä. Puolue kiinnitti suurta huomiota jäsenkokoomuksensa parantamiseen ja sellaisten jäseneksiottosääntöjen laatimiseen, jotka vaikeuttivat vieraiden aineiden tunkeutumista puolueeseen. Korottaessaan jäseneksi pääsyvaatimuksia muutamat puolueen paikalliset järjestöt säätivät jäseneksi pyrkijöitä varten koeajan. Monissa puoluejärjestöissä muodostettiin niin sanottuja puolueelle myönteellisten ryhmiä.

Puolueen rakennustyötä tehtiin myös saksalaisten miehittämällä alueilla. Heinäkuussa 1918 pidettiin Ukrainan kommunistisen puolueen (bolševikkien) I edustajakokous. Edustajakokous osoitti olevansa uskollinen proletaarisen internationalismin periaatteille. Edustajakokouksen hyväksymässä päätöslauselmassa „Puolueesta” sanottiin, että Ukrainan KP(b) kuuluu yhteiseen Venäjän kommunistiseen puolueeseen. Lokakuussa 1918 Vilnossa (Vilniuksessa) pidettiin salaa Liettuan kommunistisen puolueen I edustajakokous.

Lokakuun vallankumouksen vaikutuksesta Neuvostotasavallassa alkoi laajeta nopeasti nuorisoliike. Sosialistisia nuorisoliittoja syntyi kaikkialla. Loka—marraskuussa 1918 kokoontui Työläis- ja talonpoikaisnuorten nuorisoliittojen I yleisvenäläinen edustajakokous, joka julisti Venäjän Kommunistisen

nuorisoliiton perustetuksi. Nuorisoliiton perustaminen ja sen toiminta tapahtui alun alkaen Kommunistisen puolueen ja V. I. Leninin johdolla. Nuorisoliitto oli puolueen varma tuki ja taistelukuntoinen reservi.

Taloudellisessa rakennustyössä puolue kiinnitti huomiota ennen kaikkea sosialistisen teollisuuden järjestämiseen. Kansallistettujen teollisuusalojen johtamista varten Korkeimmassa Kansantalousneuvostossa muodostettiin päähallintoja ja trusteja. Teollisuuden ja koko kansantalouden johdon järjestämisessä oli tärkeä merkitys puolueen KK:n aloitteesta koollekutsutulla Kansantalousneuvostojen I yleisvenäläisellä edustajakokouksella, joka kokoontui toukokuun lopulla 1918. Edustajakokous kannatti koko teollisuuden kansallistamista ja sen johdon sentralisoimista. Kesäkuun 28. p:nä Kansankomissaarien Neuvosto antoi asetuksen suurteollisuuden kansallistamisesta. Tämän asetuksen täytäntöönpanoon päättyi peruspiirteisissään suurteollisuuden ja keskisuuren teollisuuden kansallistaminen. Kesäkuun 1. päivään mennessä oli kansallistettu alun kuudetta sataa teollisuuslaitosta; syyskuun alussa oli kansallistettuja teollisuuslaitoksia jo yli 3.000.

Tilanne, jossa puolue taisteli V. I. Leninin sosialistisen rakennustyösuunnitelman toteuttamiseksi, oli uskomattoman vaikea. Loppukeväällä 1918 Neuvostomaa joutui vaikeaan elintarvikepulaan. Kaupunkiväestö oli nälänhädässä. Nälänhädän seurauksena alkoi syntyä tyytymättömyyttä. Vastavallankumous nosti päätään. Neuvostovaltan viholliset yrittivät tehdä bolševikit syyllisiksi vaikeaan elintarviketilanteeseen. Mutta nälänhätä johtui siitä, että viljavarat olivat pääasiallisesti kulakkien ja pohattojen hallussa, jotka kieltäytyivät myymästä viljaa Neuvostovaltiolle kiinteään hintaan, rikkoivat viljamonopolia ja keinottelivat viljalla. Maassa oli noin pari miljoonaa kulakitaloutta. Nämä olivat maan sisäisen vastavallankumouksen ja ulkomaisten imperialistien tärkein tuki. Kulakit vihasivat Neuvostovaltaa. V. I. Lenin kirjoitti, että „kulakit ovat julmimpia, raaimpia, petomaisimpia riistäjiä, jotka muiden maiden historiassa ovat palauttaneet monta kertaa tilanherrain, tsaarien, pappien ja kapitalistien vallan” (Teokset, 28. osa, s. 39). Neuvostotasavallan useissa kuvernementeissa kulakit järjestivät yhdessä muiden vastavallankumouksellisten aineiden kanssa ja ulkomaisten imperialistien tukemina neuvostovastaisia kapinoita. He päättivät ryhtyä hyökkäykseen työläisvaltiota vastaan ratkaisevimmalla rintamalla, rintamalla, jossa taisteltiin yljasta, yrittäen nälänhädän avulla estää ensimmäisten sosialististen uudistusten toimeenpanon.

Vallankumouksen aikaansaannosten puolustamiseksi oli kukistettava rautaisella lujudella kulakiston kapinat, murrettava sen vastarinta ja otettava kulakeilta vilja. Taistelu viljasta oli taistelua sosialismin puolesta. „Näyttää siltä, että tämä

taistelu on taistelua vain viljasta”, V. I. Lenin sanoi, „mutta todellisuudessa se on taistelua sosialismin puolesta” (Teokset, 27. osa, s. 433). Maaseudulla käytiin samaan aikaan kiivasta taistelua köyhälistön ja kulakiston välillä. Kulakit anastivat tilanherrojen maita sortaan köyhälistöä. Köyhälistö kamppaili sisukkaasti kulakiston mahtivoimaa vastaan, mutta se ei ollut kyllin järjestäytyntä.

Puolueen KK ja Neuvostohallitus ryhtyivät tarmokkaisiin toimenpiteisiin kulakiston taltuttamiseksi ja nälänhädän lievit-
tämiseksi. Neuvostovalta lujitti viljamonopolia ja sentralisoi koko elintarvikehuollon. Puolue kehotti valvutuneita työläisiä *lähtemään järjestyneesti joukolla maaseudulle* auttamaan köyhälistöä sen taistelussa kulakistoa vastaan. Puolueen kutsuun vastasivat kymmenet tuhannet työläiset. Tehtaissa ja tuotantolaitoksissa muodostettiin työläisosastoja. Niiden johtoon asetui-
tuivat kommunistit. Tuhansia tällaisia osastoja lähetettiin eri puolille maata. Talonpoikaisköyhälistöä valistamalla ja liittämällä yhteen sen voimia valvutuneiden työläisten osastot auttoivat tekemään lopun kulakkien vastarinnasta, jotka piilottelivat viljaylijäämiään ja keinottelivat niillä.

„Lokakuun kumouksen — neuvostokumouksen — suurimpia, häviämättömiä aikaansaannoksia oli se”, V. I. Lenin kirjoitti, „että valvutunut työläinen, tämä köyhälistön *johtaja, maaseudun työtätekevien joukkojen johtaja, työn valtakunnan rakentaja, lähti kansan keskuuteen*”. Pietari ja muut proletariaatin keskuudet lähettivät maaseudulle tuhansia ja tuhansia parhaita työläisiään” (sama, s. 361).

Kesäkuun 11. p:nä 1918 Neuvostojen Yleisvenäläinen TpKK antoi V. I. Leninin ehdotuksesta asetuksen *köyhälistökomiteain* muodostamisesta maaseudulla. Köyhälistökomiteat muodostettiin neuvostovaltiojärjestelmään kuuluvina ja paikallisten puoluejärjestöjen johdon alaisina. Köyhälistökomiteain toiminta oli huomion keskipisteenä kuvernementtien ja ujestien puoluekonferensseissa, joita pidettiin vuoden 1918 kesällä ja syksyllä. Köyhälistökomiteoita oli miltei kaikissa kylissä. Marraskuussa 1918 niitä laskettiin olleen noin 105 tuhatta.

Köyhälistökomiteat olivat proletariaatin diktatuurin tukikoh-
tia maaseudulla. Ne suorittivat valtavan työn takavarikoimalla viljaylijäämiä kulakeilta ja varustamalla kaupunkien väestöä ja Punaista Armeijaa elintarvikkeilla. Köyhälistökomiteat suorittivat uuden maanjaon talonpoikien kesken, takavarikoivat kula-
keilta vetojuhtia ja työkalustoa köyhien talonpoikien hyväksi. Kulakeilta otettiin 50 miljoonaa hehtaaria maata, joka luovutettiin köyhien ja keskivarakkaiden talonpoikien käyttöön. Täten heikennettiin huomattavasti maaseudun porvariston taloudellista mahtia. Vaikka maaseudun porvaristolta takavarikoitiinkin huomattava osa tuotantovälineistä, niin se ei vielä merkinnyt

kulakkiluokan likvidoimista. Yksityisomistuksellinen pientalonpoikaistalous oli edelleenkin vallitsevana maataloudessa.

Köyhälistökomiteain järjestäminen merkitsi sosialistisen valtakumouksen edistämistä ja Neuvostovallan lujittamista maaseudulla. Köyhälistökomiteat ryhmittivät talonpoikaisköyhälistöä työväenluokan ympärille, auttoivat Neuvostovaltiota murtamaan kulakivastarinnan ja niillä oli varsin merkittävä osuus keskivarakkaan talonpoikaiston vetämisessä Neuvostovallan puolelle. Talonpoikaisköyhälistön asema parani. Monet köyhät talonpojat perustivat oman talouden. Keskivarakas talonpoikaistalous muuttui yhä yleisemmäksi maaseudulla. Köyhälistökomiteat auttoivat talonpoikaisväestön värvämisessä Punaiseen Armeijaan.

Ensimmäisten sosialististen uudistusten suorittaminen maaseudulla liittyi läheisesti köyhälistökomiteoiden toimintaan. Köyhälistökomiteoiden ansiosta syntyivät ensimmäiset maatalouskommuunit ja muut talonpoikien tuotannolliset yhtymät; näitä oli vuoden 1918 lopulla yli 1.500. Köyhälistökomiteoiden kaudella alkoivat maaseudulla kasvaa nopeasti puoluesolut, joihin liittyi talonpoikaisköyhälistön parhain ja tietoisin osa. Vuoden 1918 loppuun mennessä köyhälistökomiteat olivat täyttäneet niille asetetut tehtävät ja ne yhdistettiin volosti- ja kyläneuvostojen kanssa. Paikallisten Neuvostojen merkitys ja osuus sosialistisessa rakennustyössä suureni huomattavasti.

Heinäkuun 4. pnä 1918 kokoontui Moskovassa Neuvostojen V yleisvenäläinen edustajakokous. Siinä heijastui joukkojen keskuudessa tapahtunut Kommunistisen puolueen vaikutus- ja arvovallan kasvu. Noin kaksi kolmannesta edustajakokouksen osanottajista oli kommunisteja. Vasemmistoeserrien joukko-vaikutus heikkeni nopeasti. Jo ennen edustajakokousta vasemmistoeserrät olivat yrittäneet itsepintaisesti saada Brestin rauhnan rikotuksi, kamppailleet Neuvostovallan elintarvikepolitiikkaa ja köyhälistökomiteita vastaan ja esiintyneet kulakkien puolustajina. He olivat ryhtyneet neuvostovastaiseen salahankkeeseen, joka oli määrä toteuttaa Neuvostojen edustajakokouksen aikana. Edustajakokouksen istuntojen aikana, heinäkuun 6. pnä, vasemmistoeserrät yrittäen provosoida Saksan sotaan Neuvosto-Venäjästä vastaan murhasivat Saksan lähettilään Mirbachin ja nostivat Moskovassa kapinan Neuvostovaltaa vastaan. Kapinallisia tukivat salaa ulkomaiset diplomaattikunnat. Neuvostotasavalta oli vähällä joutua sotaan Saksan kanssa.

Neuvostovallan ripeiden ja päättäväisten toimenpiteiden ansiosta vasemmistoeserrien kapina tukahdutettiin Moskovassa muutamassa tunnissa. Saksan kanssa saatiin provosoiu selkkaus selvitettyä. Vasemmistoeserrien seikkailupolitiikka paljasti heidät lopullisesti neuvostovastaiseksi, työätekevien joukkojen kannatusta vailla olevaksi puolueeksi. Neuvostojen V edustajakokous hyväksyi yksimielisesti Neuvostohallituksen tarmokkaat

toimepiteet vasemmistoeserrien kapinan kukistamisessa ja teki päätöksen vasemmistoeserrien puolueen edustajien erottamisesta Neuvostoista.

Neuvostojen edustajakokous vahvisti *VSFNT:n Perustuslain* — Neuvostomaan ensimmäisen Perustuslain. Perustuslaissa vahvistettiin lainsäädännöllisesti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen suuret aikaansaannokset: uusi, neuvostollinen valtiojärjestelmä, kapitalistien ja tilanherrojen yksityisomistuksen lakkauttaminen, Venäjän kaikkien kansojen tasa-arvoisuus ym. Perustuslailla vahvistettiin lainsäädännöllisesti Neuvostovallan muodossa proletariaatin diktatuuri, taattiin kaikille Venäjän työtätekeville mahdollisuus osallistua valtion hallintaan ja riistettiin äänioikeus riistäjiltä.

Mitä tulee äänioikeuden riistämiseen riistäjiltä, V. I. Lenin huomautti, niin „äänioikeuden rajoittaminen on yksinomaan kansallinen eikä yleinen diktatuurikysymys. Äänioikeuden rajoittamiskysymystä on tarkasteltava tutkimalla sitä *erikoista tilanetta*, jossa Venäjän vallankumous tapahtui, ja tämän vallankumouksen *omalaatuista kehitystietä*” (Teokset, 28. osa, s. 235).

Olisi virhe väittää ennakoivasti, V. I. Lenin kirjoitti, että muiden maiden tulevista vallankumouksista seuraa ehdottomasti porvariston äänioikeuden rajoittaminen. „...se ei ole diktatuurin *välttämätön* ehto historialliselta ja luokkakannalta ymmärrettynä” (s a m a).

VSFNT:n Perustuslaki käännettiin vieraille kielille. Se sai rajan takana laajaa vastakaikua. Kapitalististen maiden työtätekevät havaitsivat Neuvostoperustuslain omien toiveidensa ilmaukseksi ja ottivat sen innostuneesti vastaan. Porvaristo sitä vastoin suhtautui siihen vihamielisesti. Porvariston puolelle asettuivat Kautsky ja muut II Internationalen johtomiehet. Kautsky syytti proletariaatin diktatuurin pystyttäneitä bolševikkeja ilkeämielisesti „demokratian loukkaamisesta”.

V. I. Lenin antoi lujan vastaiskun Kautskylle teoksessaan „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky”. V. I. Lenin osoitti, että Kautsky väärenteli Marxin oppia valtiosta ja proletariaatin diktatuurista ja väaristeli törkeästi Neuvostovallan sisintä henkeä ja Venäjän kommunistien kokemuksia. V. I. Lenin sanoi, että Kautskyn puheet niin sanotun „puhtaan demokratian” puolesta silloin, kun on olemassa antagonistisiin luokkiin jaukautunut yhteiskunta, ovat porvarillista demokratiaa puolustavan ja työläisiä sumuttavan porvarillisen liberaalin sisällöntä ja valheellista sanahelinää.

V. I. Lenin osoitti, että Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton ja sen tuloksena, että Venäjällä on saatettu voimaan proletariaatin diktatuuri, on syntynyt ensimmäisen kerran maailman historiassa uudentyypinen, *korkeimmantyyppinen* demokratia — *proletariaatin* demokratia, neuvostodemokratia.

„Proletariaatin demokratia”, V. I. Lenin kirjoitti, „on miljoona kertaa demokraattisempaa kuin mikään porvarillinen demokratia; Neuvostovalta on demokraattisintakin porvarillista tasavaltaa miljoona kertaa demokraattisempi” (Teokset, 28. osa, s. 227).

Proletariaatin diktatuuri on tehnyt demokratian äärettömän paljon laajemmaksi kansanjoukkojen osalta. Neuvostovalta oli maailmassa ensimmäinen valta, joka todellakin veti kansanjoukot mukaan hallitsemaan valtiota. Heti Neuvostovallan pystytämisen ensimmäisistä päivistä alkaen neuvostodemokratian kaikki edut ovat olleet työtätekevien luokkien, työläisten ja talonpoikien, käytettävissä. Neuvostovallan voima ja lujuus johtuu siitä, että se on samalla sekä laajojen kansanjoukkojen demokratiaa että vallankumouksellista diktatuuria riistäjiin nähden.

Teoksessaan „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky” V. I. Lenin osoitti Kommunistisen puolueen kokemuksen maailmanhistoriallisen merkityksen. Tämä puolue aseisti maailman proletariaatin uudella sosialistisen vallankumouksen teorialla, strategialla ja taktikalla. Kommunistinen puolue osoitti koko maailmalle, miten proletariaatin diktatuuri muutetaan aatteesta todellisuudeksi. Puolueen johdolla Venäjän työläiset ja talonpoikaisköyhälistö mursivat tilanherrojen ja kapitalistien vastarinnan, voittivat mitä suurimmat vaikeudet ja säilyttivät taistellen hankkimansa vallan, eivätkä ainoastaan säilyttäneet, vaan myös lujittivat sen, loivat uuden demokratian, neuvostodemokratian, ja ryhtyivät toteuttamaan käytännössä sosialismia. Kaikki tämä antoi V. I. Leninille täyden oikeuden sanoa, että „bolševismi kelpaa taktiikan esikuvaksi kaikille” (sama, s. 270).

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Lokakuun sosialistinen vallankumous pystytti proletariaatin diktatuurin. Työväenluokasta tuli hallitseva luokka ja Kommunistisesta puolueesta johtava puolue. Sodan ja taloudellisen rappion vaikeissa oloissa puolue otti kannettavakseen vastuun maan kohtalosta. Puolue pelasti maan taloudelliselta ja kansalliselta perikadolta, vapautti sen rahataloudellisesta orjuudesta ja vaarasta joutua imperialististen saalistajien orjuuttamaksi siirtomaaksi, ryhtyi rohkeasti ja varmasti johtamaan neuvostokansaa ennentuntemattomia sosialistisen rakennustyön teitä.

Nostattaen työväenluokan ja työtätekevän talonpoikaiston laajat joukot luovaan vallankumoukselliseen toimintaan Kommunistinen puolue pani maassa toimeen lyhyessä ajassa (marraskuu 1917 — vuosi 1918) useita perinpohjaisia demokraattisia ja sosialistisia uudistuksia. Hävitettiin tyyten kaikki

keskiaikaisuuden jäännökset ja julistettiin Venäjän kaikki kansat ja kansallisuudet vapaiksi ja tasa-arvoisiksi. Tilanherrojen maanomistus lakkautettiin ikuisiksi ajoiksi. Tilanherroilta takavarikoidut maat luovutettiin korvauksetta talonpoikien käyttöön, valtakunnan kaikki maat kansallistettiin. Porvariston ja tilanherrojen entinen valtiokoneisto särjettiin ja murskattiin ja sen tilalle luotiin neuvostovaltiokoneisto. Muodostui uudentyyppinen, sosialistinen valtio. Neuvostotasavallassa vakiintui uusi, korkein, proletaarinen demokratian muoto — tämä demokratia oli työtätekevien, kansan valtaenemmistön demokratiaa.

Kommunistisen puolueen johdolla työväenluokka pakkoluovutti porvaristolta tuotantovälineet ja muutti tehtaat, tuotantolaitokset, rautatiet, maan ja pankit kansan omaisuudeksi, yhteiskunnalliseksi omaisuudeksi. Pystytettyään oman poliittisen herruutensa ja murskattuaan kapitalismin proletariaatti valtasi maan taloudelliset avainasemat, laski perustan uudelle, neuvostolaiselle kansantaloudelle, loi edellytykset sosialistisen rakennustyön kehittämiselle. V. I. Lenin suunnitteli sosialistisen rakennustyön perusmuodot ja -metodit.

Puolue paljasti ja löi hajalle antautujat: Kamenevin, Zinovejin ja heidän kannattajansa, Trotskin, Buharinin johtamien „vasemmistokommunistien” ryhmän, jotka vastustivat Brestin rauhan tekoa ja vallankumouksellisia sosialistisia toimenpiteitä, sekä lujitti riviensä eheyttä. Neuvostovaltion johtotehtäviä vastaan vastasi puolue muutti järjestörakennettaan ja lujitti paikallisjärjestöjään.

Taistelussa Lokakuun sosialistisen vallankumouksen kehittämiseksi ja Neuvostovallan lujittamiseksi paljastui lopullisesti menševikkien sekä oikeisto- ja vasemmistoeserrien vastavallankumouksellinen olemus; heidät eristettiin joukoista. Kaikista näistä pikkuporvarillisista puolueista tuli neuvostovastaisia puolueita — ne ryhtyivät taisteluun Neuvostovaltaa vastaan.

Puolue yhdisti talonpoikaisköyhälistön proletariaatin ympärille, lannisti valveutuneista työläisistä muodostettujen osastojen ja köyhälistökomiteain avulla vastavallankumouksellisen kulakiston hurjan vastarinnan, käänsi proletariaatin puolelle keskivarakkaan talonpoikaiston ja varmisti työväenluokan ja talonpoikaisköyhälistön liiton pohjalla Neuvostovallan lujittamisen. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen suuret aikaansaannokset saivat lainsäädännöllisen vahvistuksensa Neuvostojen V edustajakokouksen hyväksymässä VSFNT:n Perustuslaissa.

Taistelemalla aktiivisesti rauhan puolesta Kommunistinen puolue sai päättymään sodan Venäjän osalta, ja hankkimansa hengähdysajan se käytti tarkoin Punaisen Armeijan järjestämiseen ja sosialistisen rakennustyön aloittamiseen V. I. Leninin suunnitelman pohjalla. Kommunistinen puolue nostatti kansanjoukot luomaan tietoisesti uutta elämää.